

لیونٹوب

پنہ ونستا

Presented By:

پہنہ جاتہ نیپہ

Pukhto.Net

اکمل لیونٹ

لیونتیوب

وینا وال:

اکمل لیونی

در کونه:

دانش کتابتون قصه خوانی بازار پېښور.
یونیورسټی بک ایجنسی خیبر بازار پېښور
کابلنک پښتو ادبی جرگه، ضلع مردان.

یونیورسټی پبلشرز: افغان مارکیټ قصه خوانی پشاور

بِسْمِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

د کتاب خانگرنی

د کتاب نوم : لېونوب

وینا وال : اکمل لېونی

چاپ شمېر : ۱۰۰۰ توک

چاپ نېټه : ۲۰۰۵م

کمپوزر : حاجي محمد "عمر خېل"

بیه : پنځوس (۵۰) روپۍ

چار او کمپوټر ځای

د دانش خپرندويې ټولنې تخنيکي خانگه

قصة خوانی بازار، پېښور 2564513 Tel/ Fax:

E-mail: danish2k2000@yahoo.com

تړون

د خپل هغه لېونتوب په نوم چې ما د پښتو دپاره
د پښتونخوا په غرونو، ميدانونو، کلو، حجرو او
لارو کوڅو کېني اوس هم په دے هيله گرځوي
چې:

خــانگه به نن صبا کېني گل شى
مائې په سر کېني سرې غوتې ليدلې دينه.

خپلي خبرې

زما دا د شاعري درېيم کتاب دے چې لېونتوب نوم مې ورته خوښ کړی وو او د مردان دوه وو مشهورو استادانو شاعرانو شمس القمر اندېش صېب او ډاکټر اسرار صېب په دې رالې دوه کاله مخکېنې ليکل هم کړي دي او کمپوزنگک ئې راته د دانش خپرندويې ټولنې مالک گران ملگري اسدالله ساپي کړې وو چې يو کال د هغه سره پروت وو زما حال ټولو ملگرو شاعرانو ته معلوم دے چې د پيسې درک راسره نشته، چې په پښتو مټين چرته پيدا شي او مالي مرسته راسره وکړي نو هله زه کتاب چاپ کړم.

بل مگري شاعر هم د لېونتوب په نوم کتاب چاپ کړو چې د کمپوزنگک او چاپ کولو کار ئې ټول اسدالله ساپي ته حواله کړے وو، هغه ورته اووې، چې لېونتوب خود اکمل لېونې کتاب دی او مونږ سره پروت دی، چاپ ته تيار دی. هغه شاعر ملگري ما سره په خپله ميلاو شو او راته يې ووې، چې ته ورله لېونے لېونے نوم کېږده ما ورته وې چې وي به ستا خپله شاعري ده او زما خپله او اخيستل او بيا لوستل يې د خلقو کار دے. نو دا دے زما لېونتوب، چې په پښتو مټينو پښتنو ته ئې وړاندې کوم.

اکمل لہونے

اکمل لہونے د خپلې مورنۍ پښتو د شعر پټه دنیا کښې یو یاد او نر مورنۍ نوم دے. هغه د پښتو د ادبی محفلونو، هم ښکلا ده، او رڼا او خلا. هم ضرورت دے او هم زېب او زینت. هغه د خپل خان او جهان خپل ژوند او خپل فن سره اړه لرونکی مقصدونه د خپل شعر د گلونو، رنگونو او گل زارونو پټه لار، د خپلو مټینو، خپلو لوستونکو او د خوږې پښتو د ویونکو زړونو ته د محبت د ښکلی او خوندورې والۍ پټه توگه رسوی. د فارسی ژبې لوتې شاعر حافظ شېرازی پټه خپل یو شعر کښې د خپل خان پټه باره کښې وائی چې:

"ما چې د خدایه خټه موندلې دی، نو د خدائے فضل دے او زه د خدائے ډېر ډېر شکر گزار یم، چې هغه مې د خپلو مټیو پټه زور گټلی دی".

او زه وایم که دا خبره مورنې د اکمل لہونې پټه حقله خټه قدرې پټه پام او خیال سره او کړو. نو ډېره یه خایه به نه وی. د خدائے د لوری پېرزو شوې شاعری. هغه په رښتیا چې یوه بې پها پنگه گڼلې ده او د زړه د اخلاصه ئې د هغې قدر او قیمت منلے دے. هغه بس دغه هومره نه دی کړی، چې خپل خیال او جذبہ ئې د شعر د هنر پټه وزرو کاغذ ته رسولی دی. هغه د خپل آواز پټه ساز پټه خپل شعر د هر اور ډونکی زړه خوږ کړے دے.

پر چاته د خپل ژوند، وخت، او حالاتو د غوښتنو په لار رسېدلې دے.
 د کتابونو گاڼلې په غاړه هر ادبي مجلس او محفل ته تلې دے. او هر
 چاله ئې د پښتو د کتاب د اخیستو بلنه ورکړې ده. دغه شان اکمل
 لېونې په دې کار کېښې سیال او سارے نه لری، چې کتاب ئې دېرش
 روپۍ من تلو ته نه دے پرېنښے "تورتم" د هغه د شعرونو ورومنځ کتاب
 وو، چې هر ځل د زرو کتابونو په شمېر شپږ ځله چاپ شوه او خرڅ
 شوه دے. او بیا "چپاوونه" د هغه دویم کتاب دوه ځله چاپ شوه
 دے. او هر ځل زر کتابونه په کومه مینه، جوش، جذبې، احساس،
 اخلاص او محنت چې هغه شعر لیکي هم هغه شان د خپل شعر،
 خپلې خبرې او خپل پیغام رسولو کار تر سره کوی.

او دا هم د هغه د بريالو هلو ځلو او شواخون برکت دے. چې دادے هغه
 یو ځل بیا ستاسو په وړاندې د خپلې شاعرۍ دریم کتاب په لاس ولاړ
 دے. د خپل فن او فکر د ښکلا او رڼا سره د خپل ساده بیان او د خپل
 قلم د زور او توان سره او په هر مضمون کېښې د خپلې جذبې، خپلې
 ارادې، خپل تعین او خپل اُمید د پلوشو سره مذهب، سیاست،
 غریبې، ناداری، بې انصافی، ظلم زور، منافقت، دښمنۍ، بد
 امنۍ، ترېگنۍ، ځان ځانی، مینه، ځانست، پښتو، پښتونولۍ، ښې
 بدې او د خپلې زمانې سره تړلې نورې ډېرې خبرې د هغه د شعر ددې
 نوی کتاب د فکر او ذکر توکی دی. او دا کمل دپاره ددې هر څه یوه
 معنا، یو عرض او یو مقصد دے. او هغه دے د خپل قام او وطن
 آبادی، ښېرازی، خوشحالی، سوکالی او یو داسے ژوند چې د هر
 لوری د شرافت او سړیتوب غوښتنې پوره کوی. او په دے لپ کېښې
 چې هغه څه وائی د خپل شعر د هنر په اوستکاره ښکلې خوږه او
 خوندوره ژبه بې د څه یرم، ترهې، بې د څه طمعې اسرې، په ډاگه او
 ډانگ پېیلې وائی. په داسې ډول او داسې اندازه سره، چې بنده پخپله
 حق او حقیقت ته سلامی شي.

اکمل د مردان ضلعی د شموزو کلی اوسېدونکې دے. کوم خانے چې د غره او سمي قدرتی خانست یو بل سره غاړه غړی دی. او هر وخت یو شاعرانه نظر ته سترگه سترگه. اکمل هم ددې خایه د خپل خیال په نیلي سور د خپل وطن په لروبر تر لرې لرې گرځېدلی دی. د خپل وطن او قام دپاره دي و جنت جنت، سپرلی سپرلی ژوند په ارمان او امید.

د اکمل د شعر ژبه وړانه، ساده او اسانه ده، نه خو نې په معنا او مقصد د پوهېدلو او نه نې په جامه او جوړښت د گوتې اېښودو څه ځان شته. هغه د خپل قدرتی پوهې خپلې مشاهده خپل احساس او خپل اخلاص په زور شعر و نیلې دے. د هغه آواز د هغه د لوستونکو او اورېدونکو د زړونو تل ته کوزېږی او لکه د سپرلی د سحر د پرځی د هر یو په روح ورېږی.

خدائے دے پښتنو له په دې بابله پوهه پام او توفیق ورکړی چې خپله ژبه ژوندی اوساتی. او ددې مقصد د ترسره کولو دپاره بس او بس یوه لاره ده. او هغه دا چې پښتو دې د تعلیم او دفتر ژبه شی. تر څو چې مونږ خپلې مورنۍ ژبې له دغه حق اونه گټو. زمونږ ټولې ادبی هڅې او هلې ځلې به ځان او نه نیسی. بې د خپلې مورنۍ ژبې د خپلولو نه به موږ په یو داسې لور روان یو چې سر نې د پښتون قام د پېژندگلو او پښتو ژبې په ورگېدو لگی.

اندېش شمس القمر

۱۷ اگست ۲۰۰۳

د اکمل لېونتوب

اکمل لېونږ په رومبى ځل ما د مردان په يوه مشاعره کښې يو شل کاله به ئې کېږي چې ليدلې او اورېدلې وو د خو توقو تقالو نه علاوه ئې چې دغلته کوم غزل په خپل مخصوص ترنم کښې اورولې وو دا يو شعر ئې ماته د هغه وخت نه ياد د:

کم عقله خلقه تاسو غماو بنادى څه پېژنئ
تسپاره يې وسوله پرده ده ډيوې مه بلوئ

ددغه شعر په وجه ورسره زما پېژندگلى پيدا شوه، دده اهميت او دده شعري استعداد راته معلوم شو، بيا چې به په کومه مشاعره کښې اکمل لېونږ موجود وو نو خوشحاله به ووم چې څه که خبر وي مشاعره به کاميابه او خوندناکه وي او اورېدونکى به دا نه شى وئيلى چې دا مونږ چاته راغونډ شوى يو.

اکمل لېونږى زما نه ډېر مخکښې د مردان شاعرانو پېژندلې او خوښ کړې وو او يوازې د مردان ملگرو څه چې اکمل د ميډيا د مدد نه بغير خپل شعر د ترنم د خوږو سره د پښتونخوا گوت گوت ته رسولې دې او د لکونو پښتنو به ئې دا راخستې د.

اکمل وانږ

مــــــا د حيا نه پوهه خان ناپوهه کړې ورته
داسې نور کم خلق پوهېږي څنگ چې زه پوهېږم

ددې داخلي شهادت په رڼا کښې مونږ ونيله شو چې د د لېونې نه د د،
 خپل کور کله، لاره کوڅه، حجره جمات، خپل پرد د، دوست دښمن
 او خپله ډله تپله پېژني، دی وائي چې "ما د حيا نه" خوزه وایم چې د د
 له قصده په دې غرض دا تخلص خوښ کړ د د، دې د لېونو په جامه
 کښې گرځي د خلقو او د چاپېر چل تماشه کوي گوري چې دا خلق دا
 د کلو، بناريو او بازارونو خلق، دا سرمایه دار، جاگيردار،
 دوکانداران، زمينداران، عالمان، لېډران او د حکومت واکداران او
 اهلکاران څه کوي، دوی په ظاهره څنگه دی او د دوی باطن څنگه
 د د، دې چې څه ويني گوري په لفظونو کښې د هغې تصويرونه
 جوړوي او دغه د شعر تصويري آئینه خلقو ته مخامخ نيسي چې دا
 تاسو یی او دا ستاسو کارونه او دا ستاسو نمونې دی او ورته وائی:

دی ژړا ویر ماتونو ته دې خیال د د
 دې قتلونو دې مرگونو ته دې خیال د د
 انسانان لکه څاروی پکښې خرڅېږي
 دې مېلو دې بازارونو ته دې خیال د د
 چې غل بری کړي کوټوال غریب پانسی کړي
 د انصاف عدالتونو ته دې خیال د د
 اسلام نه اسلام آباد ورپکښې ستانی
 دی وعظونو تقریرونو ته دې خیال د د

اکمل لېونی د خلقو شاعر د د، د اولس شاعر د د او د اظهار دپاره
 ئې د اولس اسانه ژبه غوره کړې ده. ځکه چې دده مخاطب عام اولس
 او ټول خلق دی او هغوی ته هم د هغوی په روزمره او محاوره کښې
 نېغه په نېغه خبره کوي، کله په سنجیده انداز، خو زیاتره په مزاحیه

انداز کښې خپل خيال وړاندې کوي، دده مزاح، او طنز مقصدي او تعميري ده، ځکه چې دې د خلقو خيال او پام د هغوی غلطو، کمزورو، کمراهو او منافقتونو ته راگرځوي دده د نظمونو او غزلونو هم دغه مرکزي موضوع ده، ده خپل غمونه هېر کړي او د خلقو غمونه ئې خپل کړي دي، دا خبره دده په يو رنگ او کله په بل رنگ کښې د خلقو مخې ته ږدي، "ځمه ددې کلي نه" نومې نظم کښې ئې دغه غم څه په دې رنگ ژرلې ده.

نور وړپکښې نه اوسمه ځمه ددې کلي نه
 کډه په حيا کښې چرته وړمه ددې کلي نه
 نور وړپکښې نه اوسمه زړه مې ترې مور شوه دده
 ننگ غيرت د خلقو د زړگو نه نچور شوه دده
 اوس د پښتنو تاريخ هېر شوه دده زور شوه دده
 څه به وایم ښارې ناپرسان ترېنه جوړ شوه دده
 زه خو قدرتي له وېرې مرمه ددې کلي نه
 کډه په حيا کښې چرته وړمه ددې کلي نه

دا چې:

ختم شريفان شو بد معاشان ئې مشري کوي
 وينم چې د امن قاتلان ئې مشري کوي
 نوره مې د خبر نه کېږي طمعه ددې کلي نه
 کډه په حيا کښې چرته وړمه ددې کلي نه

په نننۍ وخت کښې دا د پښتنو د هر کلي نقشه ده چې اکمل په لفظونو کښې را کښلې ده "اوسه پکښې مه"، "غل"، "انصاف" او "حق او باطل" نومې نظمونو کښې ئې هم دغه ژړا ده.

اکمل لہونے یو نظریاتی او قوم پرست شاعر دے، داسی شاعر چي تشي خبري نه کوی قول ئي د عمل او عمل ئي د قول مطابق دے، د پښتنو د قومی تحریک سره پوخ تړون او کلکه وابستگی لری، وړوند تقلید نه کوی، په نورو د تنقید کولو سره د خپلي ډلي د لږدوانو په کمزورو او غلطو هم تنقیدي کوی، په ځینو نظمونو لکه "انقلاب"، "پښتو او پښتون"، "چغه"، "پښتونخوا" او "د مزدور حال" ئي سیاسی رنگ زیات غالب دے چي خپله قومی او طبقاتی وابستگی ئي پکښي ښکاره کړي ده، په "رښتیا" نومې نظم کښي پرې د پتولا د ډډي شوي دے:

زه په خپل کور کښي د اوبو ډوډي حقدار یم که نه
 مانه چا اونکره پوښتنه چي نهار یم که نه
 د دوزخی گېډي له لاسه گنهار یم که نه
 دومره څوک نه وائی چي روغ یم که بیمار یم که نه
 د وطن داسي مشرانو ته به څه ووايم
 دي پښتنو ته به په خپله ژبه مړه ووايم

اکمل لہونے ډېر گرځېدلې او لوېدلې شاعر دے، د ډېرو تماشو نه پس په دي نتیجه رسېدلې دے چي:

دروغ وائی رښتیا خبره کوم ده چي چا وکره
 ښه سپينه او صفا خبره کوم ده چي چا وکره
 جرگه کښي د سپين رويو بزرگانو مشرانو
 د غلو هغه د غلا خبره کوم ده چي چا وکره
 هر خوا ته د مړي خټي خبري دي چي کپړي
 د وړو د مرضا خبره کوم ده چي چا وکره

گلونو ماشومانو" او "سپرلیه په خیرونو" کښې اکمل د خپلې شاعری
 یو بل رنگ هم ښودلې دے په رومبڼی نظم کښې ئې چې د قوم
 ماشومانو ته لکه د لقمان حکیم کومې د کار خبرې کړې دی هغه د
 نوټ کولو جوگه دی، په دویم نظم کښې ئې د سپرلی د راتلو ښکلې
 منظر کشی کړې ده:

دې للمو ته چې گورم پکښې پولې که پتې دی
 قدرت پرې غورولی خادرونه د شینکی دی
 راکارې خان ته زړونه ښکلاگانې د فصلونو- سپرلیه په خپرونو
 پـهـشـترـه که چیلو، کورکمانه که تروپکې دے
 قدرت پرې دور راوستو که کندو کښې شلخه دے
 راوړی د کلی جونه ترې پنډونه د ساگونو- سپرلیه په خپرونو

کمل لېونی په دې کتاب کښې غزلونه هم شامل کړی دی، د غزل په
 شعرونو کښې ئې هم پختگی شته، ژبه ئې اسانه او روانه ده، د
 نجیدگی نه ورکښې د مزاح او طنز چاشنی زیاته ده:

وخت د رښتیاو دے په زوره وایم
 مالنه خبره په مزه نه راخی
 ښکایه یاره چې ئې څومره ترخوے ته
 عجیبه ده لا خوړپـرې ستا خبرې
 ما درسره سم سپین رپرې خان وړوکه کړېدے
 یه د لېونی اکمل جانانه مجبوری مې ده
 دې وخت د ملاقات کښې خو څوک مه راولے خدایه
 د لاسه مې نیولے، ودرولے دے جانان
 سره سپین د چانه، نه وړم کلیوالو تنگ نظرو
 د مینې لېونے د دیدن غلا ته اوړم اوړم

داسې به په دې مجموعه کښې لوستونکي د اکمل نور ډېر ښه ښه شعرونه ولولي او پوره خوند به ترې واخلي، په دې مجموعه کښې خو مرثيې او خو "سهرې" هم شاملې دي، غم او خوشحالي د انسان ژوند سره تړلي خيزونه دي، د ملگرو په واده خوشحالي خوشحاله کېدل او په جدائي کې غمجن کېدل قدرتي خبره هم ده او د شاعر د خپلو دوستانو مشرانو او کشرانو سره مينه او علاقه مندي هم ښکاره کوي او د ټولنيز ژوند سره دده کلک تړون هم څرگندوي.

دا د اکمل د شعرونو دريمه مجموعه ده چې د پښتو ژبې مښانو ته ئې ډالۍ کوي، اکمل پښتانه او پښتانه اکمل پېژني چې يو ريښتونې شاعر دې، مخلص دې، په دې غريبه غريبۍ کښې او په داسې وخت کښې چې د څنگ ډېر ملگري ئې په يوه يا بله بهانه د قافلې نه بېل شوي دي، ده د باچاخان د پښتو، پښتونولۍ او د پښتون د وحدت او وزورولۍ بېرغ هسک نيولې دې ځکه خو د پښتنو اکمل لېونې او دده شاعري خوښه ده، دده شعرونه په ډېر شوق اوري او دده کتابونه اخلي او لولي ئې.

محفل کښې د خبرو د کولو خلق ډېر وو
اکمله بي له تا خبره کوم ده چې چا وکړه

ډاکټر اسرار

هوټي مردان

۲۰۰۳/۱۲/۲۸

نعت

چاپیره په جهان کښ یو تور تم د جهالت وو
هر خواته لور په لور شوکې ډاکه قتل و غارت وو
هیڅ امن چیرته نه وه ظلم جبر وۀ وحشت وو
په زړه کښی د یو بله د هر چا کرکه نفرت وو
وحشیان وو یو انسان به ویریده دبل انسان نه
بندیان وو خو سرکشه ټول باغیان وو دالله نه

(۲)

سجدی به ئی د خدائې په ځای بتانو ته کولې
د ټولو گمراهانو عقیدو بیلې بیلې
یو تن به جبرني په لار کښ خپې او غوزولې
هم د غسې بل تن به ترې په توره او هلې
سنگینې دښمنې ئې تر پېرو پېرو پاللې
هم دغه ظالمانو ژوندئ لونه خښولې

(۳)

هغه به معذز وه چي چا ډير كول جرمونه
څښول ئه ديوبل په ككرو كښن شرابونه
كول ئه دكعبه نه په برينده طوافونه
غلطه عقيدې غلط رسمونه رواجونه
تيرې دجهالت او گمراهي پرې راخوړې وې
څهرې دانسانانو ديوبل په وينوسرې وې

(۴)

خداي او غوښتل نقشه يودم بدله ددنيا شوه
پيدا شو محمد اخر زمان دنيا رنرا شوه
راتلل ئه بختور وومعطره پرې فضا شوه
ماحول دجهان مينه محبت ښكلا ښكلا شوه
بدلې دښمني او تربگني په رور ولي شوم
نظام دانصاف عدل امن راغلو خوشحالي شوم

غزل

سندرے وائی دار تہ پہ ختلو لیونی
ارنہ دی د سرو نوپہ شیند لولیونی
دامن قاتلانو دا وطن بہ پہ خان اور کپری
لابتہ راژوندی کیری پہ وژلو لیونی
داهسے ددے خلقویورواج دے یو دستوردے
جوړشوی چرتہ نہ دی پہ ترلو لیونی
ماہیر داسے لیدلی بیرتہ بیاندي راغلی
چہ بنار تہ چیرتہ تلی دی د کلولیونی
د عقل خاوندانو خہ کمال پکبسی ضرور شتہ
داخاندی چہ دکانرو پہ ویشتلو لیونی
رہتیادی د جہان پہ سود اوزیان نر خہ کار نہ وی
اکملہ شوک چہ مینو کرہ دینکلو لیونی

لاسونه

مونږه که هر خومره اوگده کره خپل واره لاسونه
قابض مونه کره دظالم په گريوانه لاسونه
دغلامی دژوندون دغه نتیجه اوخته
همیشه بل ته مونیولی وی خواره لاسونه
پته ئه لری دسپیروکرو ورو کرینونه
نور په چانه گورو ملگرو داسپیره لاسونه
په هیخ هنر بیاد پیوند داغستلونه دی
مغومات کرل پښتنوله پښتانه لاسونه
منم پاسته وو خو حلال ئه کرو دست دغارے
مونږه ئه اولیدل دترة او دوراره لاسونه
خداينه داخه په زورورو اوریدل یمه
راته راکاری دزرگرغوندے په زره لاسونه
دوینو رنگ دے تلے ترے نشی خه نکریزے ندی
راشی زمونږه دقاتل اوینی سرة لاسونه
مجرم جرات که مو مجبور کری په اظهار کولو
وئیلے هیخ نه شوپراته مودی په خله لاسونه
یوبل له لاس دیو کید و هم ورکولے نه شو
اکمله مونږه پکښی نه پیژنو غله لاسونه

رہنما خبرہ

دروغ وائی رہنما خبرہ کوم دہ چہ چا اوکڑہ
بنہ سپینہ اوصفا خبرہ کوم دہ چہ چا اوکڑہ
ماوے درتہ جانانہ خہ پہ خیلہ چہ پخلاشو
ترمینخہ زما ستا خبرہ کوم دہ چہ چا اوکڑہ
جرگہ کبھی دسپین روبرو بزرگانو مشرانو
دغلو ہغہ دغلا خبرہ کوم دہ چہ چا اوکڑہ
دخان دپارہ ہر سرے پستو کوی پستون دے
دخوارے پستونخوا خبرہ کوم دہ چہ چا اوکڑہ
ہر خواتہ دمرے خیتے خبرے دے چہ کیری
دورو دمرضا خبرہ کوم دہ چہ چا اوکڑہ
دکر کے دنفرت خبرے ہر طرفتہ اورم
دمینے دوصا خبرہ کو دہ چہ چا اوکڑہ
زوتیری پہ بیا بیا ہغہ زہے زہے خبرے
یوہ پکبھی نا اشنا خبرہ کوم دہ چہ چا اوکڑہ
چہ دی چہ رابنکے شی پہ مرئی دمظلومانو
ظالم لہ دسزا خبرہ کوم دہ چہ چا اوکڑہ
دیو دبل پہ طمعہ خلق پریو تو پہ شک کبھی
تیزو کبھی درنرا خبرہ کوم دہ چہ چا اوکڑہ
دے دور کبھی ہر خوک دزورورو دلہ گوری
زمونہ دملگرتیا خبرہ کوم دہ چہ چا اوکڑہ

خبرے نن صبا تہولے پہ مخ پہ ملاحظو دی
 بے رویہ بے ریا خبرہ کوم دہ چہ چا او کرہ
 محفل کی دخبرو د کولو خلق دیر وو
 اکملہ بے لہ تا خبرہ کوم دہ چہ چا او کرہ

دخپل نظر دتندرونو درتہ خہ پتہ دہ
 مونر دے پرے اوسود اورونو درتہ خہ پتہ دہ
 پہ محلونو پہ بنگلو کی اوسیدونکو خلقو
 زمونر دخاورو دکورونو درتہ خہ پتہ دہ
 وارہہ مو تیر شی ظالمانو دظلمونو اخیر
 دمظلومانو د اہونو درتہ خہ پتہ دہ
 اے دلالچ تیر وکی ورکہ دنامے پبنتونہ
 دباچا خان دمشالونو درتہ خہ پتہ دہ
 خان تہ مغرورہ د دولت پہ نشہ مستو واورى
 دوروت پرو اولسونو درتہ خہ پتہ دہ
 دے موجودہ دور کی ہیخ داغستلونہ دی
 یار دخیز ونو دنرخونو درتہ خہ پتہ دہ
 اکمل بہ خہ دسپیرہ ژوند قصہ بیابیاتیروی
 بس خوبنہ نہ دی دوختونو درتہ خہ پتہ دہ

مرشو منه کارونو کرم زرے زرے
سختو روزگارونو کرم زرے زرے

خلق مومی غرونو کی دسترو غمی
خہ می خپلو غرونو کرم زرے زرے

اے خما بے ننگہ بے پبنتویارہ
ستاپہ سر شرونو کرم زرے زرے

خواکی چہ خما رقیب تہ او خاندے
دغہ تندرونو کرم زرے زرے

کلہ بے منزل تہ دمقصد رسم
دشتو ریگزار ونو کرم زرے زرے

خلقہ خہ اکمل ورسره خہ او کرم
دے خپلو شغرونو کرم زرے زرے

اوسه پکی مه

اوسه پکی مه ماته ددے کلی دومره لپری اندازه
اوسه پکی مه په میلستیاورته رازه

(۱)

ماته ددے کلی دومره اولگیده پته
خه ئے اس خبرشوم خه ناخه دحقیقته
دلته دانسان وینه ده ډیره بے قیمتہ
یواخلی غلط مطلب د بل دشرافته
ورک پکی نادار دی او ببادار دی په مزه
اوسه پکی مه په میلستیاورته رازه

(۲)

دلته خپل خوک نه پیژنی قدر دپردوکوی
دلته رور د رور د سرخبره په پیسوکوی
دلته دخپل کور خوکیداری خلق په غلو کوی
دلته مغل لپری مشری په پښتنو کوی
وتے ترے پخوا د غیرتونو جنازه
اوسه پکی مه په میلستیاورته رازه

(۳)

دلته مری دلورے ددے کلی باشنده خلق
دلته کی دغیرونہ زاریری نادیدہ خلق
دلته دغرض ہنسیارو اوخورل سادہ خلق
دلته دغٹانو دبنمنان دی پاسمنده خلق
دلته ہریوکار کیری پہ مخ پہ ملاحزہ
اوسہ پکی مہ پہ میلستمیاورته رازہ

(۴)

دلته کی چہ اورم بس دزراوزور خبری دی
دلته داتضاد دے چہ دسپین او تور خبرے دی
دلته امن نشته بس د شبر اوشور خبرے دی
نن دپینسور مثال د اور اوگور خبرے دی
دلته نہ پاسپورت دخلقو لری نہ ویزہ
اوسہ پکی مہ پہ میلستمیاورته رازہ

(۵)

دلته کی غل بری شی کوتوال سزاوار کیری
دلته دظالم پہ خاے مظلوم سرے قتلیری
دلته کی دورو وحق مروتہ ملاویری
دلته کی اکملہ اپوتہ نظام چلیری
کدہ تری نہ نغارہ پہ حیاکی ترینہ زہ
اوسہ پکی مہ پہ میلستمیاورته رازہ

ياران

چاتہ بہ خہ وایم چہ خہ دی یاران
پہ خلہ خوارہ پہ زپہ تراخہ دی یاران
ہیخ ئے تر مینخہ اعتماد نشتہ دے
پہ ساوکی یوبل تہ پراتہ دی یاران
لیدل ئے خہ پہ نہ لیدلو خویش دی
داسے دیوبل نہ ماہہ دی یاران
نشتہ دے اوس دمحفلونومزمے
وینم تس نس خوارہ وارہ دی یاران
چغے وہمہ ورتہ نہ ئے اوری
داسے دمرگ پہ خوب اودہ دی یاران
دکارہ اویستل تیر و دزرونو
دژوندانہ پہ ارمان مپہ دی یاران
ورسره کور اوکلے گران دے نشی
زہ دناکامہ وایم بنہ دی یاران
اکملہ خان ترے نہ را اونغارہ نور
اوس دپخوا پشانته نہ دی یاران

گزارہ

خنکے چہ یوہ خائے اور او او بہ گزارہ نہ کوی
دغسے دسازو سرہ غلہ گزارہ نہ کوی

وچ کانری دخوردی کہ دیوال ترے پہ ہنروہم
یوبل نہ خوئی پیری پنبتانه گزارہ نہ کوی
مخکی بہ تہول چم کی اغزل پخول یو خاے وو
اوس دوہ زنانہ پہ تنارہ گزارہ نہ کوی
ماچہ دخیل زہ پہ کور کی خاے کرہ کوریانہ می کرلی
نن راسرہ ہغہ میلمانہ گزارہ نہ کوی
خوے بہ د خامنو لونرو پلار شہ دمور پلار پہ کور
اوس تر دریمے ورخے دوادہ گزارہ نہ کوی
لازلہ خیرہ دزرگونودل کونو شوہ
خوک ہم پہ پنخوس اوپہ شپیتہ گزارہ نہ کوی
نور نور خواہشونہ ئے پہ زہ بان دوریری لا
شیخ صاحب ہم صرف پہ مانخہ گزارہ نہ کوی

پام کوہ دھوکہ نشے اکملہ ملاپر مے ترہ
وز وسرہ ہیخکلہ مارہ گزارہ نہ کوی

غزل

چہ دوطن اوقام پہ بنہ نہ راخی
مالہ دہغہ چا نامہ نہ راخی

ہغہ اولاد دے پہ بلا اولی
چہ پرے دمور اوپلار دمہ نہ راخی

ہسے می مہ مجبورہ وہ واعظہ
دسپرلی ورخے دی توبہ نہ راخی

وخت در بنتیا وڈے پہ زورہ وایم
مالہ خبرہ پہ مزہ نہ راخی

زما سادہ زرگیہ مہ تیروزہ
بنکلی ہیخکلہ پہ وعدہ نہ راخی

اکملہ غم بانڈے ئے وارولم
اوس مے اشنا پہ تماشہ نہ راخی

ستا په خوږه ژبه خوږه خبره
بڼه ده د ډیرونه یوه خبره

چه پښتون نه وی هغه څه پوهیږی
د پښتنو په پښتنه خبره

د چل بلا خبره خونده کوی
مونږه پوهیږو په ساده خبره

اکثر د ډیر و خلقر نه خوښیږی
رښتیا خبره وی تر بڼه خبره

ملگرو څوک چه لری سپک خویونه
په خله ئه نه راځی درنه خبره

د سوچ او فکر نه چه روستواوشی
اکمله غوره وی هغه خبره

شاعران

خدایه که روغ دی که رانده شاعران
دخرخ نه بچ کرے لومے وارہ شاعران
گرخی مغل کلی پہ کلی پسے
پہ بیعه اخلی پنتانہ شاعران
چی نن پہ یو صبا پہ بل خرخیری
خلقوتہ هغه بنکاری بنہ شاعران
دے بعضو سپکو ادب اوشرموؤ
حکہ نن غلی دی درانہ شاعران
حیران یم خدایه داپرے خہ چل اوشو
برگی جامے اغوندی سرہ شاعران
شعرونہ خہ چہ روغ شاعرپتوی
دے موجودہ دور کی غلہ شاعران
ژوندوکی ډیر داسے کسان پیدا شو
چہ پہ پیسو خرخوی مرہ شاعران
ډیرپہ مشکله سرہ ژوندبه کوی
اکمله ستاغوندے سپیره شاعران

راتہ پینے دو مرہ سختی مسئلے دی
چہ داوس نہ موبائیلی حوصلے دی

فکر یورم دوختونو انقلاب تہ
عجیبہ ظالمانہ ئے فیصلے دی

اخر دیکی بہ شوک کومہ کومہ اوری
کیڑی ہر قسم خبرے بلاخلے دی

عیش عشرت دے خنداگانے دی بنگلو کی
پہ جونگرہ کی ماتم دے زلزلے دی

مجبوری دہ پہ خلہ غر کولے نشم
پہ دے زرہ کی می بلا بلا گیلے دی

نور قومونہ پہ آرام دمزمے ژوند کری
پہ پنتون دھرے دھے نہ حملے دی

چہ بہ فخر کوو مونرہ پرے اکملہ
تیتھے شوے اوس ہغہ جگے شملے دی

ستا خبرے

پہ زرگنی می راوری پری ستا خبرے
رانہ چیرے نہ ہیری پری ستا خبرے

بنکلیہ یارہ چہ ئے سومرہ ترخوے تہ
عجیبہ دہ لاخوری پری ستا خبرے

کہ روان ئم خپہ نیولے شمه ہلتہ
چہ پہ کوم محفل کی کیری پری ستا خبرے

پہ ہیچا ہم بندے نہ لیری جانانہ
کہ لندی پری کہ اوڑدی پری ستا خبرے

کہ پورہ وی کمے نہ وی پہ محفل کی
خوبیساہم پکی خائی پری ستا خبرے

مرغلرے چہ اشنا نہ دی نوخہ دی
ستا دخلے نہ چہ دوری پری ستا خبرے

چہ دخلقو دخبرونہ جدا دی
داکمل حکہ خوخی پری ستا خبرے

سپرلیہ پہ خیرونو

مثال دے چرتہ نشتہ پہ دنیا دبائستونو
سپرلیہ پہ خیرونو وہ سپرلیہ پہ خیرونو
دخان سرہ دے راوړل تاثرات دجنتونو
سپرلیہ پہ خیرونو وہ سپرلیہ پہ خیرونو

(۱)

سپرلیہ پہ راتلو دے وړے ژمے مانہ هیرشو
کہ یو کی وہ گرمی بل کی ساړه به رالہ ډیر شو
پیغام دخوشحالتہ بادشاہ دموسمونو
سپرلیہ پہ خیرونو وہ سپرلیہ پہ خیرونو

(۲)

دے للموتہ چه گورم پکی پولے کہ پتھی دی
قدرت پرے غورولی خادرونه دشینکی دی
راکاری خان ته زړه ونه بنکلاگانے دفصلونو
سپرلیہ پہ خیرونو وہ سپرلیہ پہ خیرونو

(۳)

شرشم شہ زیر گلونہ دادے نورے علامے دی
پہ خنگ کی پہ خندا ورتہ ولاہے جماہے دی
سیالی کوی دیوبل سرہ دواہے پہ رنگونو
سپرلیہ پہ خیرونو وہ سپرلیہ پہ خیرونو

(۴)

شپیسترے کہ چیلو کورکمانے کہ تروپکے دے
قدرت پرے دور راستو کہ کندو کی شلخے دی
راوری دکلی جونہ ترے پنہونہ دساگونو
سپرلیہ پہ خیرونو وہ سپرلیہ پہ خیرونو

(۵)

پہ خیلو کی یومے بلے تہ وائی خورے گلے
بنکارہ شہ پہ ختانو گیر چاپیرہ اورے گلے
کودے بہ سرہ راورو دغانتہولو د گلونو
سپرلیہ پہ خیرونو وہ سپرلیہ پہ خیرونو

(۶)

نن غرونوتہ چہ گورم پکی ونے کہ وابنہ دی
تیغونہ پکی لہی کہ سورمل دی کہ سابہ دی
غندلے دسرگری کرے ہوا پہ تندکونو
سپرلیہ پہ خیرونو وہ سپرلیہ پہ خیرونو

(۷)

تروکی او ږکو پسے چه پیغلے خیژی غرته
کنډا و ته دسپری یاد شو بلو بره سر ته
لنډی اونیمکی وائی په برغو اواز ونو
سپرلیه په خیرونو وه سپرلیه په خیرونو

(۸)

کمر وکی پمنکی په دروکی ئے تیند ونړی
دپاره دخوراک خلق سرونه ترے راتروپی
پیرزو دے په مونږ او کره څه دنوو نعمتونو
سپرلیه په خیرونو وه سپرلیه په خیرونو

(۹)

ممانږے په دانے شی لائے اوس نیولے بور دے
درنگه تکه تورے په خوارک کی ئے سروردے
اشنا درنه به هیرے شی مېوے دبازارونو
سپرلیه په خیرونو وه سپرلیه په خیرونو

(۱۰)

بیاورځے شاه ځلمو پیاده دپیر بابا دتلودی
په غابنی دبنیر وراور یدل دتماشودی
تپه دیاقربان ورسره تنگ دستارونو
سپرلیه په خیرونو وه سپرلیه په خیرونو

چار بیتے کہ سندرے کہ شعرونہ دغزل دی
 نظمونہ کہ قطعے دی نن صبا د خوند لیکل دی
 الہام پہ لیونی اکمل جاری شو دشعرونو
 سپرلیہ پہ خیرونو وہ د سپرلیہ پہ خیرونو

خلق

پہ خاے بہ کم کوزپاتے کپری خلق
 اکثر دوخت سرہ بدلیبری خلق
 وینمہ دیرہ دم عصومانو غوندے
 دلته پہ مم باندے غولیری خلق
 داصل نسل تور اوسپین پہ نامہ
 دیو دبل سرہ جنگیری خلق
 بغض حسد اوبد نیتی او خورل
 پہ ضد پنتو باندے قتلیبری خلق
 خان خانی غواری جمیعت نہ منی
 دملگر تیا نہ می بیلیری خلق
 کملہ بد بہ وی بد نام بہ وی تل
 پہ کوم وطن کی چہ خرخیبری خلق

یادونہ

خوارہ خوارہ خوارہ وارہ وارہ یادونہ
یو خوبے غمہ شان اودہ یادونہ
خونوی نوی خو زارہ یادونہ
خو ترکیدلی شان وراتہ یادونہ
گلے پہ غم کی راتہ ستاتازہ شو
ہغہ زارہ یادونہ بیاتازہ شو

(۲)

راتہ دسترگو پہ ککو کی بنکاری
مستہ مسکادے پہ و خکو کی بنکاری
مینہ می گورہ سرو لمبو کی بنکاری
زرہ می ول ول ستا پہ کمسو کی بنکاری
رامخامخ شہ سترگے بیبا و بنایہ
راتہ رنگونہ دبنکلا او بنایہ

(۳)

دا پتھے پتھے دحیا خبرے
پہ توروشپو کی خماستا خبرے
ہغہ دخلقونہ پساہ غلا خبرے
ہغہ دنناز اود ادا خبرے
تابہ وئیل چہ خوک پمارانشی
مابہ وے داموقعہ بہ بیارانشی

(۴)

تابہ وے خہ پتا مینہ یمہ
مابہ وے تولہ مینہ مینہ یمہ
تابہ وے خان لکہ فرہاد غوندے کرہ
زہ پہ وعدہ سرہ شرینہ یمہ
اس می ہغہ خبرے ستایا دیری
پہ ہر ساعت راتہ بیایا دیری

(۵)

ہغہ دخوند خوہے خوہے خبرے
ستاہ وپہ ژبہ وپے خبرے
دائرہ کے دمزے خبرے
اکمل اقرار کوی دے خبرے
کہ بے وفائے پت پالے نہ شم
بیادے ہم چرے ہرہ ولے نہ شم

نہ یو کیری

پتہ ئے ولگیدہ نہ یو کیری
داچا وئیل چہ پستانہ یو کیری

منتشر خویش دی دا فطرت دے دوی
بس نہ ئے خله اونہ ئے زہ یو کیری

نفاق موکریدہ قبضہ پہ زہونو
دلہ نہ لوئے اونہ وارہ یو کیری

منت زاری بلا جرگے پرے اوشوے
واللہ کہ خوک پہ ژوندانہ یو کیری

پہ داسے حال کی چہ یو نہ شوسرہ
تس نس اولس بہ نور پہ خہ یو کیری

اکملہ ویخ اوسہ غافلہ نہ شے
مونرہ تہ بیادوطن غلہ یو کیری

ضمیر فروش تہ

اے پہ شراب کباب شربت مینہ
د دنیا گے پہ عیش عیشرت مینہ
اے پہ سینگار او پہ زینت مینہ
ضمیر فروشہ پہ دولت مینہ
تام عزت تام حیالا ہو کرہ
تا پہ جمنا او پہ گنگا لاهو کرہ

(۲)

چہ زرہ می غواری ہغہ تا او نہ کرہ
تا دیتیم یسیر پروا او نہ کرہ
ہدو پبنتنہ دے دچا او نہ کرہ
غریب پہ دکہ خلہ خندا او نہ کرہ
زہ بہ کرم داسے او تہ دا کوہ
شاباسے خیلہ مدعا کوہ

(۳)

ستاپه رضا باندمے می کار او کہ
دام پتاباندمے اعتبار او کہ
خما دحق نہ دے انکار او کہ
پمادے سمدستی گزار او کہ
خیردے کوہ گلہ یاران داسے دی
دقٹوم بے ننگہ مشرن داسے دی

(۴)

ستاد ظلمونو خہ مثال نشتہ
دخوار غریب درسره خیال نشتہ
گورم پہ داگہ دے دیوال نشتہ
دیر بدقسمتہ یمہ مال نشتہ
دے پبنتنولہ دے جیلونہ جوڑ کرہ
خانلہ دے لوے لوے محلونہ جوڑ کرہ

(۵)

پرون خوشتا پشانے خوار نہ وو
روغ پہ جامو کی دے یوتار نہ وو
ہلو پہ پنبو کنبی دے پیزار نہ وو
خوک دے خبروتہ وزگار نہ وو
نن جادو گہرہ تا اٹکل او کہ
دے پبنتنو سرہ دے چل او کہ

(۶)

پرون دے یو کیلہ دو تر نہ وہ
دیلا رنیکہ دے کجے خرنہ وہ

ہدیو پیہ خلہ کی دے اثر نہ وہ
ستاسو کوسہ کی دتیم ورنہ وہ

نن دعوام سرہ دھوکے کوئے تہ
سیل چہ دچین او امریکے کوئے تہ

(۷)

نن چہ پماباندے خولے راخی
دخپلہ خانہ می گیلے راخی

چہ مخامخ ستاسو بنگلے راخی
خولے لہ می حکہ اسویلے راخی

وائی اکمل چہ یا بہ خان و رک کریم
یا بہ دملکہ ظالمان و رک کریم

ساقی

را کرہ یو داسے پیمانہ ساقی
شمہ چہ پہ خکوائے دیوانہ ساقی

دا خودے توہین دمیکدے کوے
خم چہ وچے شونڈی روازنہ ساقی

داسے دسر ورجھان کی روک می کہ
سم چہ مستانہ شم مستانہ ساقی

سختے دجنون تندے اغستے یم
نن می کرہ میلہ پہ میخانہ ساقی

لر پہ خیل ائین کی دے بدلون او کرہ
ماسرہ کرہ جوڑہ یارانہ ساقی

بیچرتہ دغرونو لیونے نشی
مہ کوہ اکمل تہ بہانہ ساقی

گلونہ

نن می پہ دشتہ کی دزپہ گلونہ
پہ توکید و دی پنتانہ گلونہ

گلونہ ہر خومزہ کہ ڍیر دی وی بہ
زمونرہ خوش دی پکی سرہ گلونہ

پہ اننگو دے خولے داسے بنکاری
لکہ پہ پرخہ وی لواندہ گلونہ

زارشم قربان شم دسپرلی دراتلو
بنکارہ شو سمہ ہم پہ غرہ گلونہ

دوطن پیغلے ترے نہ اخلی مزے
خپل خپل وربل لہ گوری بنہ گلونہ

اکمل بہ خہ کوی پہ نورو گلو
خدایہ نصیب مو کرے داشتہ گلونہ

انقلاب

دغه د جبر د تاریخ پانرے سیزل غواری
یو انقلاب په خپله خاوره او ستل خواړی

(۱)

د پښتنو د غیرتی سیمے نرانو ځلمو
ام د خیبر د دنگو غرونو باتورانو ځلمنو
په پت پښتو په ننگ غیرت مینو گرانو ځلمو
په خپل وطن د سره تیرو عاشقانو ځلمو
لوړ محلونه د زر دارو جرقول غواری
یو انقلاب په خپله خاوره او ستل غواری

(۲)

په خپل وطن کی اخیر ولے غلامان یو مونږه
ولے بد حاله درپه در سیرے گریوان یو مونږه
خوبه دغیرو اشاره باندے روان یو مونږه
ښه دهر چانه پښتانه مسلمانان یو مونږه
هغه د ننگ تورے په لاسو کی نیول غواری
یو انقلاب په خپله خاوره او ستل غواری

(۳)

دادمزدور اود کسان اوددھقان وطن دے
دادننگیالو پبنتنو دزپہ ارمان وطن دے
دازمونہ روح زمونہ تن زمونہ خان وطن دے
دیلا رنیکہ نہ راتہ پاتے گلیستان وطن دے
داخپلے وینے بہ پرے خامخا شیندل غواری
یوانقلاب پہ خپلہ خاورہ راوستل غواری

(۴)

چہ پبنتانہ یو نو بیاداسے پبنتوولے یو
ساہ را کی شتہ اخر پے ساہ لکہ دمر وولے یو
داسے بد حالہ ناست پہ در کی دپردو وولے یو
مونہ خاموشہ داغیار پہ نا کردو وولے یو
لوے او-وارہ دپبنتو نخوا راپارول غواری
یوانقلاب پہ خپلہ خاورہ راوستل غواری

غزل

خپل به می نشی چه پردے دے خلق
 داڅه به خونده به مزے دے خلق
 څه پکی چاسره ملگرے شمه
 قائل دهرے نظریے دی خلق
 چرته هم ځای دامن نه وینمه
 دهر طرفه راپسے دے خلق
 داسے په ویخه باندے خوب وریدی
 په مړو حساب دے که ژوند دے خلق
 اگمله چرته څوک خوشحاله نشته
 هر ځای په زړه زړه دے خلق

زړه می به واره په درزاشی چه دے اوینمه
 هسه اشنا وارمی خطاشی چه دے اوینمه
 ډیر له حیانه مخامخ درته کتلے نشم
 په ما شیبیره تبه راشی چه دے اوینمه
 په زړه کی وایمه چه بنه به شمه ستاپه لیدو
 جنون می یو په دوه سواشی چه دے اوینمه
 داسے حیران ستاد لیدلو کیفیت ته یمه
 ټوله دنیا رانه پناه شی چه دے اوینمه
 بیازه اگمله هډو د ځان د حاله نه خبریږم
 سمع ساه گانے می به ساه شی چه دے اوینمه

داخه بے مقصدہ زندگی کوو
مونر چہ دبندیانو بندگی کوو

خومرہ چہ خولی لہ خانہ اوباسو
دومرہ دزر دارو ابادی کوو

خدایہ ورنے خیتے مومرے نہ شوے
شپہ اوورخ لگیایو مزدوری کوو

روغو خلقو هغه لیونی یو مونر
تل چہ پہ خپل غم باندے بنادی کوو

طمعہ دوفالرو دبنکلونہ
داسرہ دیوہے خطائی کوو

خوک دی چہ بہ داد راگری اکملہ نن
خہ بے قدرہ وخت کی شاعری کوو

پښتانه

نن صبا هر چيرته چه دی پښتانه
لر مانان دی یو بل خوری پښتانه
دخدای دلارے خبر پوهه خلق
لگیادی هسه جنگوی پښتانه
دضد نه ناوری پښتودے ته وائی
خپلو کی یو بل قتلوی پښتانه
دبل دتخت درسید وپخاطر
وینم د دار تختے له زی پښتانه
نن وطن وال دبل وطن په دلال
پښتانه لری خرثوی پښتانه
دوراو پر پته ئے هم نه لری
اکمله هس بے هسه مری پښتانه

ستا خبرے که خوړے دی که تر بنے دی
مجبوری می ده ځما دپاره خه دی
په سر سترگومی قبولے دی جانانه
ستا دخلے که دعا گانے که خیرے دی
چه تیریری په ما ستاپه انتظار کی
عجیبه می دژوند دغه ورځے شیے دی
یوځه نه یم چه دے مینے لیونے کرم
دیروتا پسے لنگ کرمے موسلے دی

داپہ مینہ کی خہ عار نہ دے مئین تہ
 تیروم بہ ئے تودے دی کہ سرے دی
 کہ ئے ہر بتکے بتکے رقیب رقیب شی
 پہ ما گرانے ستا دچم لارے کوسے دی
 دزہ سترگے ئے بینادی ہر خہ وینی
 دمئینو کہ دسر سترگے رندے دی
 پہ معنی ئے ہر خوک پوہہ نہ دی اکملہ
 عاشقی کی خلقو موندے مرتبے دی

خان لہ ناست یم خوک می نشتہ دخبرو
 رانہ زرونہ مارہ شوی دملگرو
 غریبی ژوندے سوے پہ مرو حساب کری
 نن خبرے یاد زور دی یا دزرو
 شاپہ شازمونر سرونہ تری داوتہ
 اوریدلی یو پہ داسے جوار گرو
 دہمہ انسانیت نہ ئے نفرت دے
 دغہ حال دے ددنیا دتنگ نظرو
 دوطن اختیار پہ لاس کی دقارون دے
 ہیخ تپوس پبنتنہ نشتہ دنہرو
 سپرلے نہ اوس پکی وینے وطن ستایو
 خوند مو نشتہ دے اکملہ دسندرو

ژوند

ژوند ون څه دے خو بلا سره تودے دی
حادثے دي حادثے دی حادثے دی
تیرول دلتہ دژوند داسے مشکل شو
لکه زول طوفان کی وړل بلے دیوے دی
بشری قصابی کیږی هر طرف ته
په لاسونو کی تېرونه دی چری دی
هرڅوک سوچ فکر اخیستی گوتے شمیری
بلاگانے د نرخونو وړ پسے دی
دیر غربت زپلی وږی تږی گرځی
چه دولت لری دهغه چامزے دی
پښتانه هم قصیدے دغیرو وائی
هیرے شوے ترے دپلارنیکه قصے دی
دظالم دویئره غږ کولے نه شو
په دے خلو مود لحد تبی پرتے دی
لوے واره دے انتظار کوی قیامت ته
اے اکمله دائے نیسے نښانے دی

پنتو او پنتون

راییدار می شو پتہ زرد کی
بیاخوارہ خوارہ دردونہ
راتہ مخکی مخکی کیسری
خیل نیمگری ارمانونہ
پتہ تنکو گلونو لبری
دخزان تاودہ بادونہ
دے حالاتو کی بہ خنگہ
دچارہ شی پتہ قلاہ
چہ ویزاروی زوئے دیلاہ
رور درورہ یار دیارہ

(۲)

خیل وطن راپورے اور شہ
راتہ کور مقتل خانہ دہ
خیل ناموس راتہ پیغور شہ
خیلہ خاورہ بے گانہ دہ
یو سرکش غوندے ظالم تہ
زمونہ زروونہ نسانہ دہ

فکر ورے یم حیران یم
خدا یہ دے دسازش جنگ، تہ
خلقسو اور دے لگولے
دپنتون ناموس او ننگ تہ

(۳)

دا مجرم غوندے جرات می
چاچیر لے پے سلگو دے
دازخمی زخمی احساس می
یو غیرت دپنتنو دے
هر یو خاٹکے می دوینے
دوبارہ پے جوشسیدو دے
پے دے دروکی ملگرو
دپنتسو تھے پیشور شہ
چہ داور پے بہانہ راغلل
نن دہغہ خلقو کور شہ

(۴)

یم پنتون پنتو دے وایم
دپنتو نہ دے جدایم
نن چہ خہ راسرہ کیبری
داعمل دے خہ سزایم

ما پښتو سره پښتو کره
 پښتو بنه ده خه خطايم
 په پښتومي دے قسم وي
 په پښتو سرور کومه
 په پښتو کي خه پيدايم
 په پښتو کي به خه مر مه

(۵)

پښتنو ملگرو واوري
 په پښتومي دا اعلان دے
 يم پښتون پښتومي ژوندي
 په پښتو کي مې ايمان دے
 سینه ډال مي ده دشمن ته
 په پښتومي دا بيان دے
 پښتو وائي پښتو زده که
 پښتو او که چه دے خپل کرم
 د پښتون بچيه هله
 رانزدے شه چه دے بنکل کرم

غزل

کیرپی بیه ملگرو غریبی زهونپر د عمره ده
برخه ازلسی بدنصیبی زهونپر د عمره ده

اے دوخت نادارو پیه یادارو ملا اونہ تری
دوی سرہ پتنہ اودینمتی زهونپر د عمره ده

خہ بدبخته قام یو رهنان سور هیری کوی
داد غلامانو غلامی زهونپر د عمره ده

گرانہ تہ بہ مانہ خہ بہ تانہ گیلہ نہ کوم
دغہ پیه یوبل بدگمانی زهونپر د عمره ده

بیاهم ہیخ دخیلو دپردو دتوره پاک نہ شو
خوپہ دے وطن کہ قربانی زهونپر د عمره ده

دیر خلق بہ مونرہ نہ خفہ لربہ خوشحالہ وی
خیردے وی اکملہ شاعری زهونپر د عمره ده

پہ خیل وطن کی دخیل کور اودخیل کلی خلق
مابے قصورہ بے گناہ پہ کانرو ولی خلق

دخہ وئیلو نہ اوس نہ وئیل بہ یر غورہ وی
داچہ بہ نہ خبرہ ہم راسرہ نبیلی خلق

عجیبہ چل دے پہ کورونو اوس قابض شورانہ
ہغہ داور پہ بہانہ باندے راغلی خلق

اوس پہ رہبر باندے گمان ہم درہزن کومہ
متل دے پرونہ وئیریری مارخورلی خلق

خان خان لہ خوبن دی پریشانہ جمیعت نہ منی
دادیوبیل نہ مرہ خوا اوشوکیدلی خلق

نشی ویریا ازادی غواپی قربانی دوینے
دسرہ تیورولہ پکاردی ملاترلی خلق

ملگرونن خود پینتو پوینتی ہغوی ماتے کرے
خوک چہ یادیری دپینتو پہ نوم بناغلی خلق

اکملہ قدرچہ دچا پہ ژوندانہ اونہ شی
خہ پرے کہ پس دمرگہ ژاری ئے پہ خلی خلق

چغہ

چہ پرے دحق او از کولے نشے
شونہے میدان کی پرانستے نشے
ظالم دحق پہ تیغ و ہلے نشے
چہ پرے ربتیا ربتیا وئیلے نشے
زہ داسے خلے تہ خلہ وئیلے نہ شم
دکمر سو رہ ددے خلے نہ بنہ دہ
میدان کی چغہ دوصلے نہ بنہ دہ

(۲)

ظلم زیاتے چہ پہ مزدور کوی
غریب تہ خیال لکہ تربور کوی
پہ نور و خلقو خہ پروانہ لری
چہ شملہ اوتیری غرور کوی
بیادہغے شملے نہ کومہ فائدہ
ماتہ کتہوی ددے شملے نہ بنہ دہ
میدان کی چغہ دوصلے نہ بنہ دہ

(۳)

چہ وعدہ اوکری بیائے پورہ نہ کری
مرانہ خلقو تہ بنکارہ نہ کری

عبس دی چغے غریبان زندہ یاد
خان چہ ملگرے ورسره نہ کری

ہسے دھوکے دے قام لہ نہ ورکوی
نہ فیصلہ دے فیصلے نہ بنہ دہ
میدان کی چغہ دوصلے نہ بنہ دہ

(۴)

میدان تہ او زہ پنتو دغہ دہ
موقعہ دبنمن تہ دکتو دغہ دہ

کہ سر دے لارشی خوچہ روستو نشے
ورخ دظالم دپریو تو دغہ دہ

گریوان ترے او شلوہ چہ بیانہ کوی
پہ مخ سپیرہ دحملے نہ بنہ دہ
میدان کی چغہ دوصلے نہ بنہ دہ

خط لیکنہ

پہ دعاگانو سلامونو یار ۛہ خط لیکنہ
گورمہ توری دلفظونو یار تہ خط لیکنہ

دسترگو تور دزرہ تہ کور بنکلے جانان دمینے
خہ پہ خوږو خوږو نومونو یار تہ خط لیکنہ

نہ پہ زرہ تور یم نہ پہ خله سورے خبرے کوم
خہ تل پہ سپینو کاغذونو یار تہ خط لیکنہ

پیسے کہ نشتہ داخلض پنگہ خوشتہ راسرہ
پہ قلم شوو قلمونو یار تہ خط لیکنہ

کلہ کہ ہم چر تہ رقیب دضد خبرہ اوکرہ
زہ بہ دوینو پہ رنگونو یار تہ خط لیکنہ

پہ غورے اوری اودزرہ تل تہ ئے ہم کوزوی
اکملہ خکہ پہ شعرونو یار تہ خط لیکنہ

دیا خیلو نہ یسم سسم را غورز خیلو یسمہ
پہ سپیر و کانیرو ستادیم را غورز خیلو یسمہ

مالہ پہ نہ سہری او بہ دم کہ ساختوتہ او کہ
مرگی حال پیروت یسم جوتیغ خورم را غورز خیلو یسمہ

داسے پہ چغورز خورنو ددر دوتوتہ یسم
لکسہ دروکی دسورتم را غورز خیلو یسمہ

راشہ دلا سہ سی می لیاو تیسہ او یامی سوہ
خما و جبودکی تشتہ دم را غورز خیلو یسمہ

نورمی پہ دے کوسوکی خہ کول او کارم خہ وہ
داسنادیدن لبرہ راتلم را غورز خیلو یسمہ

ہیخ می دردونہ در خمونو یہ دارو تیسہ نہ شو
گدہ پیرے دسینے خلع مرہم را غورز خیلو یسمہ

ستاپه خمار نشو نشو سترگو غزل لیکمه
نن دے جانا نه په دے مرو سترگو غزل لیکمه

چه ئے بانره لکه دغشو په زرگی خنیرپی
هرخه چه کیرپی په هغو سترگو غزل لیکمه

زه که ترے اور اخلمه زر ځله دے واخلمه خو
په دغه سرو بلو لمبو سترگو غزل لیکمه

تش به کتوچه ورته هم بے هوشه کیرپی خلق
په هغوډ کو پیمانو سترگو غزل لیکمه

خداے دے په ژوند کی چرته داسے حالات نه راولی
چه بے لتابه په پر دوسترگو غزل لیکمه

بلا بنائسته دچا مغلو سترگے نه خوینوم
اکلمه زه په پښتنو سترگو غزل لیکمه

اشنا غلط مطلب زما دلیونتوبہ اخلی
 داسے بہ شوک وی چه په سربہ دشرلوبہ اخلی
 خپلو کی نہ یوکیبری ټول مшти گریوان دی سرہ
 خلق فائده دپننتنو د سادہ توبہ اخلی
 په اوریدلو ئے چا اوژل شوک او خندیدل
 دنیا بہ کومہ معنی بیازمادخوبہ اخلی
 ددے بے پتہ پننتنو پنتو می ہم اولییدہ
 واللہ کہ سادہ موجودہ مغل درعوبہ اخلی
 اکملہ غوارہ ددوارن دانقلابہ امان
 مہرے بہ ډیر مشکلا سابیاپہ وچوبہ اخلی

چاتہ بہ خہ وایم چه چاراباندے کوډے اوکرے
 چه پرے مئین شومہ اشناراباندے کوډے اوکرے
 خلقو هر شوک کہ راتہ وے خورما بہ نامنلہ
 پوهہ شوم اوس چه ئے رنبتیاراباندی کوډے کرے
 کہ ئے په خپل سمی وژلے وے خفہ بہ نہ وم
 یم ارداغیاروپہ ویناراباندے کوډے اوکرے
 ما گروخہ ئے په خوږ و خوږ و خبرو یوږم
 نہ په اعتبار کی ئے په غلاراباندے کوډے اوکرے
 چه می پنخہ وختہ اکملہ پسے نیت ترلو
 هغه دخپل جمات ملا راباندے کوډے اوکرے

بنکلی

اوستی بنکلی دوگ بوگیان دی دچانه خلیبری
صرف دخیل غرض یاران دی دچانه خلیبری

دچا ژړا آه اوقریناد پرم څه اثرنه کوی
دسختوژړونو مالکان دی دچانه خلیبری

په زړه کی پت به در بندونه دوژلو تری
په سپینه خله به درته خاندی دچانه خلیبری

څوک در پرم هس دخپله سرو ماله ته تیر لوی
ملگرو گران دی بلا گران دی دچانه خلیبری

چرته قائده به په خپل ژوند کی تره نه اونه موم
مستیدل پرم دتاوان دی دچانه خلیبری

متم چه یوتیم وقادار به چرته هم وی پکی
گه اکثر داسه کسان دی دچانه خلیبری

اکمله پام کوه په غیبه کی نه مه لوبوه
په زړه به تک در کړی ماران دی دچانه خلیبری

غریبویام کوئی غتبان راسره خیرنه کوی
چه وس ئے رسی په ہیخ شان را سره خیرنه کوی

اخلی زمونږ دساده توبه ناجائزه فائده
داچلتنه پورته هبنياران راسرخیرنه کوی

لکه لیوان زمونږه وینو خبنوته تږی ناست دی
دغه دامن قاتلان راسره خیرنه کوی

هغه شین سترگی انگریزان خوبنه ده نشته دلته
اوس ئے سورسترگی شاگردان راسره خیرنه کوی

اکمله خپل کلی کی هم تیروو ژوند به وئیره
دنوروکلو دلان راسره خبره نه کوی

پښتونخوا

داتپوس کوم چه اخر شه ملک به تباشی
کوم قیامت به راشی
نوم ددے وطن که دسرحدنو پښتونخوا شی

(۱)

داتپوس کومه ددے بعضو تنگ نظرونه
خاص دخیل غرض دپاره مونږ سره ملگرونه
خاخی چه ئے زهر دخوږو خوږو وخبرونه
مونږپسے چه تورے ئے راویستی دی دزغرونه
غم مه کوی لاس خپه به ئے بیچارته خطاشی
کوم قیامت به راشی
نوم ددے وطن که دسرحدنه پښتونخوا

(۲)

سیندھ ته ڇڪه سيندھ وائي چه دغلته سيندھيان اوسي
گوره پنه صوبه بلوچستان كي بلوچستان اوسي
داسه كه خيال اوكره په پنجاب كي پنجابيان اوسي
دلته كي بناغلي پستانه بهادران اوسي
نورپكي بياخه دي بشتونخوا دے خامخاشي
كوم قيامت به راشي
نومي ددے وطن كنه دسرحدنه پشتونخواشي

(۳)

زه مي خپل ورونيرو پبنتنوته فكر وړه يم
هسه مي خلاف دي ليونوته فكر وړه يم
زار دپخوانوشم اوسنوته فكر وړه يم
تش په نوم سړي دي ارتينوته فكر وړه يم
ټول كه اتفاق او كړي په دے بانده رضاشي

(۴)

يه كم علقه خلقه كه سوچ او كړي سرحدخه ته وائي
كر كه نفرت خه ته وائي بغض حسد خه ته وائي
ولے مودا جهل اختيار كړيدے ضدخه ته وائي
دے ته چه بد نه وائي نونور به لابدخه ته وائي
نوم ورله ضرور گدي چه معصوم كله پيداشي
كوم قيامت به راشي
نوم ددے وطن كه دسرحدنه پستونخواشي

وطنہ

کہ خوک اورنگ دزمانے وہ کہ فیرنگ وطنہ
کریدے مونپور سرہ ستاد پارہ جنگ وطنہ
ھیخ یومیدان کی ددبمن نہ روستوشوی نہ یو
شتہ پہ تاریخ کی موقصے دنام ونگ وطنہ
مونرہ پرے دغسے ورغلی یو خالی لاسونہ
کہ ددبمن سرہ وہ توپ او کہ تفنگ وطنہ
دچار سدے بابرہ اوپبنتہ تکر اوپبنتہ
ستاننگیالود مرگہ نہ دے کرے خنگ وطنہ
دپینبور قصہ خوانی کی قصے اوس ہم کیری
دشہیدانو دغیرت پہ وینورنگ وطنہ
ظالم واکدار کہ خان یذیداویہ شمر بللے
پبنتون پرے ہم لکہ حسین کرے غور زنگ وطنہ

دلته ماره لږي نهر خلق په کانږو ولي
خوبښ دي دامن نه په شر خلق په کانږو ولي
دليونتبويه اثرزيات دے ددولت دنشے
قارون زاد گمان وينم اکثر خلق په کانږولي
په رويه کي سره يودي پيژندلے نشي
ځکه رهزن سره دهر خلق په کانږو ولي
دکراچي او هندوستان مهاجر يوبل بنکلوي
دلته يوبل دلر او بر خلق په کانږو ولي
نورپه دنياکي به څوک داسے بدقسمته نه وي
مونږ په خپل کور کي دهر خلق په کانږو ولي
حيوانيت چه ورته نه وايو نو څه به وايو
دشيے سپونږمي، دروڅے نمر خلق په کانږو ولي
ملگرو گرانه ده چه جوړد ليونتوبه شمه
کله مي زړه کله ځيگر خلق په کانږو ولي
چاچه ټول ژوند وي وفق کرے دپښتودپاره
اکمله هغه سخنور خلق په کانږو ولي

حق او باطل

هرخوا چه گورمه دردونه مصیبت جوړدے
سینے د بغض کینے د کے لویے افت جوړدے
پکی جگرے جنگ جدل فرعونیت جوړدے
نه خوشحالی شته نه آرام شته قیامت جوړدے
نفس نفس ده پلار اوخوے جدا جدا وینمه
د جهنم لمبے سرگندے په دنیا وینمه

(۲)

داد ظلمونو سستونو نه تیاره دنیا
دا ظالمان پیدا کونکی حمله داره دنیا
هم د روغژنه د هوکه بازه او ناکاره دنیا
د ابد گفتاره بد اقراره بد کرداره دنیا
د حق په خونه د باطل د پاره اور لگوی
لابے قصوره د غریب لمبے په کور لگوی

(۳)

پہ گرمہ ونہ دمزدور کارخانہ دار کپری فخر
ڈاکٹر دوخت پہ تکلیفونو دبیمار کپری فخر
خوک بہ بنگلوخوک پہ کرسو داقتدار کپری فخر
عیش پرستی تن پرستی باندے زردار کپری فخر
نن دحاکم پہ مخکی چغہ دامدا دگناہ
مقابلہ کی دظالم اہ و فریاد گناہ دہ

(۴)

دحق پہ مخکی دباطل ظالم لبکر گرخی
حق د منصف دعدالت نہ لاس پہ سرگرخی
لادباطل د وئیرے ہغسے اوترگرخی
غریب دلورے نہ بے کورہ دے نہر گرخی
دظالمانو دارنڈہ دنیا تباہ غوارم
چہ مساوات قائموی داسے دنیا غوارم

(۵)

یو خو چہ گورمہ مظلوم سیرے گریوان پروت دے
بل خواشیطان دے پہ جامہ کی دانسان پروت دے
یو خوا زر دار د چا د غوبنو پہ ارمان پروت دے
بل خوا بے تابہ خوار غریب پہ ویر دخان پروت دے
یوالہی ددے غریب پہ تن کی سناہ راولہ
بل پہ فرعون پسے دوخت نوے موسی راولہ

دغریب منیہ کی بے تباہ نافرار خوبن یم
 هر خہ چہ کیری ملگرتیا کی دنادار خوبن یم
 لکہ منصہ وردان الحق پہ دے گفتار خوبن یم
 کہ پہ ربتیا وسنگسار پریمہ سنگسار خوبن یم
 دحق دپارہ می کرہ ویخہ گنہگارہ ژبہ
 پہ سرد دارم خیزوی خیلہ ناکارہ ژبہ

خہ یو دوه نہ دی ما بلا خلق پہ کانروولی
 ستاپہ کوسہ کی می اشنا خلق پہ کانروولی
 دنورو خلق نہ ملگرو گیلہ خنگہ اوکرم
 چہ می دخیلے پنتونخوا خلق پہ کانروولی
 خوک چہ مجرم وی کہ پہ کانرو لپی باک ئے نشته
 مابے قصورہ بے گناہ خلق پہ کانرو ولی
 کہ نور خہ نشے کوے راشہ تماشا خو اوکرے
 راجمعہ شویدے ماییا خلق پہ کانروولی
 اکملہ هر خوک چہ دمینے لیونی یادیری
 دغسے خلق خامخا خلق پہ کانرو ولی

ڊله

ڊاڇه ڊڇاوي نن يوه اوصبا بله ڊله
ڀڀنتونه ڀام ڪوه سا ته ڊڊاسه غله ڊله

ڊله منم ڇه ڊڇانه وي خوا ايمان ته نه وي
شرط ڀڪي ڊاڊه ڇه ته ڊله وي هم ڊله ڊله

زه ڇه نن وينم ڊڇڊائي خدمت ڪار انوبڇي
ڀه تلور اتلولو بانڊه لا اوشرموله ڊله

اوسنو خلقو ڀه ڀيسو خرڇه ڪره او ته بائيله له
ڀخوانو خلقو به به ڀه سرووينو گهله ڊله

ڀه ڀڀنتونو ڪي ڇه ڀڀنتو وه او به ڀته نه وو
ٽولو ڇامونو ڊڊنيا به ته منله ڊله

ڇوڪ ڀه يوه ڊله ڀسه ڊي ڇوڪ ڀه بله ڀسه
ڊڀڀنتونو نه ور ڪه شو هغه خيله ڊله

پښتنو

دخپلے گرانے پښتونخوا خورو ورو پښتنو
راځی چه یوشو سره ټولو لویو ورو پښتنو

چه ټول په خپلو کی جرگے او مرگے جوړے کرو
دیوه بله مړه خوا به یوتر څو پښتنو

نور و قامونو ځان له خپل خپل مشران او ټاکل
مونږه کوو لاڅو شامندے د پردو پښتنو

روغ راته څوک نه وائی خود به لیونی گڼی مونږ
چه دخپل کور څو کیداری کووپه غلو پښتنو

چه بل ئے خوری ترے نه تپوس هم دخپل حق نه کوی
توم به دبدو همیشه وی دهغو پښتنو

هغسے بنہ شعرونہ ڄنگ اوایم
خوارہ خوارہ شعرونہ ڄنگ اوایم

دسپکو خلقوپہ دے سپک محفل کی
درانہ درانہ شعرونہ ڄنگ اوایم

دمرگ پہ خوب باندی اوده خلقوتہ
دژوندانہ شعرونہ ڄنگ اوایم

چہ رانہ گیر چاپیر مغل پراتہ دی
زہ پښتانہ شعرونہ ڄنگ اوایم

پہ دے سرہ سرہ فضا کی اخیر
تاوده تاوده شعرونہ ڄنگ اوایم

چہ هرہ ورخے بدلوی رنگونہ
هغوی تہ سرہ شعرونہ ڄنگ اوایم

اکملہ خلقوپہ بارودو اوسول
نورپہ خیل غره شعرونو ڄنگ اوایم

وڻتيا

ماوے چد بيابه په کاغذبانده قلم کی نه گدم
 دچا خانانو په بنگلو کی په قدم کے نه گدم
 کت به په خواکی ددے غتوپه قسم کے نه گدم
 خله کی په زه دپښتنے شاعری بم کی نه گدم
 هغه توبه می ماته ومه ابتدا کومه
 چه هر شه کيږي خوتوکل په يو الله کومه

(۲)

بياچه هم اورم دجابر اودمجبور خبرے
 دچاشاهانو قصده اودمزدور خبرے
 دوروت پرو انسانو دضرور خبرے
 دادهر چاجدا جدا دخپل منشور خبرے
 اخرمجبور شومه يوخومات گوډ شعرونه ليکم
 دوچوشونده وغم زيلو فریادونه ليکم

(۳)

خیر دے دینمن دے دھر چا شمه رنبتیابه وایم ؛
هر خه چه کیری ولے بنه صفا صفا به رایم
قصه ده پته فنانه ده بر ملا به وایم
چه خه می اوے دم حفل ملگرو دابه وایم
یو خوا وطن کی په بنگلو کی تنگ تکورولی دے
بل خوا جونگرو کی ژړا فریاد اوشور ولے دے

(۴)

زه په خپل کور کی داوبو ووهی حق داریم کنه
مانه چا اونه کره پښتنه چه نهاریم کنه
ددوزخی گیلے دلاسه گنهگار یم کنه
دوطن داسے مشرانو ته به خه اوایم
دے پښتنو ته به په خپله ژبه مره اوایم

(۵)

زه هم شاعر یمه دحق تپوس کولے شمه
سترگے لرمه دغه هر خه پرے لیدلے شمه
غل اوډاکو قاتل سمگلر ټول پیژندلی شمه
دود خپتونه دا هر خه را وپستلے شمه
بنه به وی دا چې کونډو رنډو له حساب ورکړی
یا لېونی اکمل له سم دستي جواب ورکړی

زما ساده ملگري شه هنياران غله اوخاته
 هر چا اوس وپېژندل بڼه د دوران غله اوخاته
 گوره د ډېرو وسائيلو د هتیاره سره
 دملک سپاهيان می هم دجنک په میدان غله اوخاته
 اوائی نوری به دانصاف او میددجاننه کوو
 په قام مین هغه دسر مشران غله اوخاته
 غوره به داوی چه خانونه تر مر را اونغاړو نور
 محفل ته شان دروتلو نشته یاران غله اوخاته
 نور اوسیدل مویکی اوس دخطر مسره دی
 زما دکلی دمکان مالکان غله اوخاته
 بتان په ترخ کی اوسړی په پتکی پته ساتی
 تش په نامه مسلمانان د ایمان غله اوخاته
 دخدایه خیر غواړه اکرله ډیر نازک دی حالات
 ډیر نوموړی دپښتو شاعران غله اوخاته

شه خومر بڼه وم چه ژوندی شوم په خان نه پوهیږم
 دمعصومتوب نه چه خلص شوم په خان نه پوهیږم
 ډیرار مائی ئی ددیدن وم چه تر لرم ومه
 خنگ ته دیار چه ورنزدی شوم په خان نه پوهیږم
 پردی خو هسه هم پردی وی خپلیدلے نشی
 زه خود خپلو نه پردی شوم په خان نه پوهیږم

خلق که دین نہ وی دنیا خو خامخا او گتھی
 زہ نہ دھغے نہ ددے شوم پہ خان نہ پوھیہ پریم
 لکہ دشل اوس دسیالی منڈہ وھلے نہ شم
 پاتے ملگرونہ ورسے شوم پہ خان نہ پوھیہ پریم
 چہ ما اکمل پہ لیونے پورے خندا کولہ
 خلقہ پہ خپلہ لیونے شوم پہ خان نہ پوھیہ پریم

خہ پریشانہ ورخے شیے دژوندانہ دی زما
 خوشحالی نشتہ دے غمونہ میلمانہ دی زما

خان تہ پنتون وائی اویاھم پہ پنتو شرمیری
 پہ پنتونخواکی بعضے داسے پنتانہ دی زما
 شوک چہ پہ زرہ کپ خایہ ومہ پہ چا ورک مین یم
 پراتہ دھغہ خلقو لاس پہ گربوانہ دی زما
 دخورو زرونو مسیحا ھلہ را اورسیرہ
 خبنے چرے پہ لہ مانہ دیلتانہ دی زما

سپرلے بہ وی ملگرو خہ ترے نہ منکر نہ یم
 وائی اکمل دخوشحالی ورخے لانہ دی زما

داوسنی زمانے بنکلی دچانہ خلیبری
 مونر خوشوخلہ آزمائیلی دچانہ خلیبری
 خوروملگرو قسما قسم تجربی پرے اوشوے
 پہ خیل بنائست غره بناغلی ده چانہ خلیبری
 دعاشقانو قربانی دچانہ پتھے نہ دی
 کہ پہ خان جور کرے ورته خلی دچانہ خلیبری
 لکہ دباز چہ می ساتلی وودزہ پہ غوبنو
 اوس می پہ کانرو باندرے ولی دچانہ خلیبری
 شتہ ئے قصے پہ کتابونو کی کہ اودے لوستے
 دیروپرے مال و سربائیلی دچانہ خلیبری
 سادہ اکملہ چہ دسریازی پرے اونہ ترے
 داہنیان زمونر دکلی دچانہ خلیبری

انصاف

گیلہ دگلہ کہ دبلبل کہ دخزانہ اوکریم
پنبتنے وینے دانصاف او میددچانہ اوکریم
زہ دخیل سرومالہ تیریم دوطن پہ مینہ
باران د او بنکو وروم ددے چمن پہ مینہ
نشہ تمیز دبنہ او بد کہ خہ مرانہ اوکریم
پنبتنے وینے دانصاف امیددچانہ اوکریم
یو خوا پہ وینو می ددے چمن گلان سرہ کرل
بل خو محل کی می دچا بنکلی لبان سرہ کرل
نن چہ پرے خانگی لڑ تپوس بہ لہ پیزوانہ اوکریم
پنبتنے وینے دانصاف امیددچانہ اوکریم
جنگ کربلا چہ داسلام سینہ کی داغ اولرہو
چایذیدانو پہ ہغے میدان کی باغ اولرہو
فاطمہ خہ شوے دحسین تپوس چہ ستانہ اوکریم
پنبتنے وینے دانصاف امیددچانہ اوکریم
ددے چمن ہغہ گلان ئے پہ توہین تالا کرہ
مونرچہ مالیار مالیار گنہ ہغہ گلچین تالا کرہ
خواسویلی بہ سوی سوی دارمان اوکریم
پنبتنے وینے انصاف امیددچانہ اوکریم
دے دظلمونو انتہاتہ بہ خوک خہ اوئی
دے زورزیاتی اونارواتہ بہ خوک خہ اوئی
اکملہ گرانہ دہ چہ گتہ بے تاوانہ اوکریم
پنبتنے وینے دانصاف امیددچانہ اوکریم

د پښتونخوا نوم پرے لیکمه

صوبه سرحد د خپل وطنه ورا نومه
د پښتونخوا نوم پرے لیکمه
د پښتنو د زړه ارمان پوره کومه
د پښتونخوا نوم پرے لیکمه

(۱)

څه نوم نه ده دا زړه نامه ده
پښتونخوا بڼکله او خوږه نامه ده
زمونږه خوښه ده درنه نامه ده
دغه انگریز ایښودے نوم کله منمه
د پښتونخوا نوم پرے لیکمه

(۲)

بلوچستان دبلوچانو وطن
دغسے سندھ دے دسندھیانو وطن
پنجاب ہم دے دپنجابیانو وطن
خوزه پستون دوطن نوم نہ پیژنمہ
دپستونخوانوم پرے لیکمہ

(۳)

خپل ننگ غیرت پستو حیا بہ گتم
دسرپہ بیعہ پستونخوا بہ گتم
چہ مائے نوم واغستودا بہ گتم
ضدی پستون یم پہ دیران ارت بیلماہ
دپستونخوانوم پرے لیکمہ

(۴)

گران احمدشاه بابا پستون شاغلی
سوونہ کالہ مخکی داوئیلی
دپستونخوا دغروسرونہ بشکلی
چې را په یاد شي د ډيلي تخت هېرومه
دپستونخوانوم پرے لیکمہ

(۵)

د پښتنو پيژندگلو پښتونخوا
زمونډلو يو د ورو پښتونخوا
ده يوه سيمه د زمو پښتونخوا
ملگروڅه ئه په جنت باندي بلمه
د پښتونخوا نو پر ليکمه

(۶)

د وخت حاکم ته دا خبره کوم
په ډاډه زړه ئه زړوره کوم
مطالبه تر پنه په نره کوم
پرې قرارداد د پښتونخوا منظورومه
د پښتونخوا نوم پر ليکمه

(۷)

دا د خوشال او د رحمان وطن دے
دا د ايمل او دريا خان وطن دے
د باچا خان فخر افغان وطن دے
اکمله زه به ئه په سرو وينو پالمه
د پښتونخوا نوم پر ليکمه

عبر

خپله دخپل خان حفاظت دے پکار
قومه راپورته شی همت دے پکار

(۱)

قومه راپورته شی تباہ نشی
لکه دیازپه گت کی سخا نه شی
دکندوشاته په ژرانه شی
دغیروخلقو دخندا نه شی
میدان ته اوزی غیرت دے پکار
قومه راپورته شی همت دے پکار

(۲)

دلته دیره کوم قصابان چه وینی
داخو دغرضه مشران چه وینی
دغه دامن قاتلان چه وینی
زمونر دوینے دشمنان چه وینی
دے ظالمانو نه نفرت دے پکار
قومه راپورته شی همت دے پکار

(۳)

که داخپل قوم تباہ کول نه غواری
که زمونر حق په بل خوړل نه غواری
که خان دغل په نوم بلل نه غواری
که غریبان خرابه ول نه غواری
خیلو کی مینه محبت دے پکار
قومه راپورته شی همت دے پکار

(۴)

مونره چه خپلو کی خواگه شوسره
چه یو اواز شویوه خله شوه سره
لکه یو رونره پښتانه شوسره
پوه به په خوند دژوند انه شوسره
اکماله مونرله جمیعت دے پکار
قومه راپورته شی همت دی پکار

غل

قوم ئے تباہ کہ داسے غل دے پکی
خہ ورتہ پتہ دہ خو چل دے پکی
نن صبا ملک کی درشوت پہ وجہ
دخان مزے دی د دولت پہ وجہ
د سیاست منافقت پہ وجہ
غریب تباہ دے د غربت پہ وجہ
پہنتنہ نشتہ دے اوریل دے پکی
خہ ورتہ پتہ دہ خو چل دے پکی

(۲)

پرتے چی مخکی دمالدار غوشے دی
چہ خوار کہ دھر بادار غوشے دی
دادنا چارہ غریب خوار غوشے دی
زما اوس تا غوشے دینکار غوشے دی
جوڑ شوے مونہرہ تہ اتکل دے پکی
خہ ورتہ پتہ دہ خو چل دے پکی

(۳)

دے ستم نہ ہر افسر خبر دے
پتہ تہہ ترے نہ دہ برابر خبر دے

ملگروغہ پہ زیر اور زور خبر دے
ترے چپراسی بابو افسر خبر دے

خکہ خہ نہ وائی چہ ول دے پکی
خہ ورتہ پتہ دہ خو چل دے پکی

(۴)

داخہ دظلم کارنامی جو پے شوے
زمونہ دغوہنہ نہ قیمے جو پے شوے

دوغہ سپو پے خہ غویضے جو پے شوے
تیکے ترے دوی لہ دغرمے جو پے شوے

لادشرا ابو پروت بوتل دے پکی
خہ ورتہ پتہ دہ خو چل دے پکی

حلمے یم

خہ نغمہ دسوی زرو نو
 اودہ روح بیدار و مہ
 خہ شپیلی داسرافیل یم
 مہری ہمارا پاتسومہ
 خہ یوتندریہ ظالم یم
 سرہ اورونہ بلومہ
 کلہ کلہ زلزلہ شم
 محلونہ لہرزومہ
 ددے خاورے دہنمانو
 ننگیالے پینتون حلمے یم
 زہ دخیل وطن پہ مینہ
 لیونے یم سپیلنے یم

(۲)

داو طن دپینتے ودے
 پہ دے خاورہ کی مستی دہ
 ددے دنگو دنگو غرونو
 ہرہ تیرہ قیمتھی دہ

ہر خملے دو وطن گل دے
 ہر پیغلہ غیرتی دہ
 پکی زرو نہ خوشحالیری
 زمونہ سیمہ جنتی دہ
 تش رباب لہ تنگ ور کومہ
 نور ہمہ نغمے نغمے یم
 زہ د خیل وطن پہ مینہ
 لیونے یم سپیلنے یم

(۳)

نور او دہ کینا ستے نشم
 گر خم قام راویخہ ومہ
 ناخبرہ سیریری
 پنتانہ راپارومہ
 دغفلت خوبونووری
 شاخلمے راولہ زومہ
 چہ ملا اوتیری راپاسی
 پہ بیل بیل پسے ورزمہ
 ہردشمن لہرہ افت یم
 خیلے خاورے لہ سپرنے یم
 زہ د خیل وطن پہ مینہ
 لیونے یم سپیلنے یم

(۴)

دھمہ چاودلو زرونو
دعمرونو تمنایم
محلونو کی تورتیم
پہ جونگرہ کی رنیرایم
دوطن دلیلی زلفے
دپنتوپہ ژبہ ستایم
دخپل مال وسرہ تیریم
خکہ سپینے سپینے وایم
زولنے پہ خپوکی ورے شم
چہ ترخو پورے ژوندے یم
زہ دخپل وطن پہ مینہ
لیونے یم سپیلنے یم

(۵)

دہکرو دیزی ددانو
نہ کومہ تپوسونہ
لامی مخکی مخکی کیبری
دبـا برے میدانونہ
دادچاپہ وینو سرہ دی
گیرچا پیرہ دیوالونہ

دی لوپت کپری راتہ یاددی
 چادپیغلو عصمتونہ
 جہ فرعون لره موسی وہ
 دھغے نیکہ نمسے یم
 زہ دخپل وطن پہ مینہ
 لیونے یم سپیلنے یم

(۶)

چہ زما دسرقاتل دے
 ولارمخکی دقصاب یم
 زہ یو چغہ دپنتون یم
 زہ تاریخ کی نوے باب یم
 خمہ بل لہ غور تاومہ
 زہ بہ خود بل رباب یم
 دتن وینہ می جوشیری
 زہ یو نوے انقلاب یم
 چہ پہ ننگ غیرت پنتومری
 خہ پہ ہغہ چا پسے یم
 زہ دخپل وطن پہ مینہ
 لوینے یم سپیلنے یم

ماسختن

نن هيخ درك درنراهمنه لرو تور ماسختن
زماپه زره اوذهن دواړه وو راخور ماسختن

هسره ټوله شپه سار له هغه لاره كوسه
دغه نه به بڼه و كه تير كړه مي وځي كور ماسختن

سمه دمرواديره وه ديارانو محفل
چه دجانان دخله مي نه وه پكي شور ماسختن

زه به ئه نور د سپيره والي چاته څه وايمه
د تيريدونه وه خو تير مي كه په زور ماسختن

خلقه كه هسه څه بڼك الو به مي تر غوږ وشوله
كاواك كتل به مي هر خواته لور په لور ماسختن

لكه دانن چه څنگه وه په مونږ مئينو باندي
اكمله داسه دغه خدای نه راو لي سپور ماسختن

د مزدور حال

داچه په لاس کې د ظالم کارخانه دار گټه ده
دادنږی ددغه خرپر مزدور کار گټه ده
داپه بنکونو خزانو کې چبه انبار گټه ده
په ظلم زور تره نه قبضه شوه ددغه خوار گټه ده
ددغه غریب پکې ډوډی جامه پیزار نه رسی
په خپله گټه کې حصه د مزدور کار نه رسی

(۲)

په خپل گټلی مال کې ټول عمر نهار یو مونږه
شلیدلے غاږه بے خادره خواروزار یو مونږه
نوابان مونږه نوابان کره قصور واریو مونږه
غمژن بد حاله وږی تږی قرضدار یو مونږه
په دغه ژړا فریاد نعرو غوږ ږولے نشے
دغه ظالمانو نه تپوس قدر کولے نشے

(۳)

وینے خولے اوبنکے زمونہ دی پرے خانان کری مزے
دتن پہ غوبنو مو ذنن وخت واکداران کری مزے

تقسیم نئے وکہ کورنی کی پرے یاران کری مزے
پہ رنرا ورخ دقام پہ لوٹ اوپہ تالان کری مزے

اخر انصاف دے داسے ظلم چرتہ نہ کیپری
تپوس چپی نہ کرے مشری آخیر پہ خہ کیپری

(۴)

د خوار غریب دیارہ بنار ناپرسان جوڑشہ
دہاکہ مارو ورتہ خائے پہ خائے دوکان جوڑشہ

شوک شہ دلوروتندو مرخوک پکی خان جوڑشہ
اوس ددے خلقو پہ پیسہ باندے ایمان جوڑشہ

داداللہ رسول دلارے نہ خلاف قصہ دہ
دامصنف پہ عدالت کی دانصاف قصہ دہ

پہ وطن دغلی قحط دے نوزبہ خہ خورم
ددیدن خواہہ دے راکرہ چہ ئے وہ خورم

زمالہر خہ باندم ہم گزارہ کیبری
اصراف نہ کوم دمیرے میرے ئے نہ خورم

دیکھی ہیخ ستادوئیلو حاجت نشنتہ
زہ پنہ بنہ اوبد پوہیرم خو ساہہ خورم

دناکامہ راتہ دوارہ یوشان بنکاری
ستادلاسه کہ خواہہ خورم کہ ترابنہ خورم

دہغے پرهیزگاری نہ می توبہ شہ
چہ ترے پہ بہانہ دنمانخہ خورم

ددنیا خلق چہ وینمہ مزے کری
زہ اکمل لیونے ہسے خان لہ زہہ خورم

پہ وطن دغلی قحط دے نوزبہ خہ خورم
ددیدن خواہہ دے راکرہ چہ ئے وہ خورم

زمالہر خہ باندم ہم گزارہ کیبری
اصراف نہ کوم دمیرے میرے ئے نہ خورم

دیکھی ہیخ ستادوئیلو حاجت نشنتہ
زہ پنہ بنہ اوبد پوہیرم خو ساہہ خورم

دناکامہ راتہ دوارہ یوشان بنکاری
ستادلاسه کہ خواہہ خورم کہ ترابنہ خورم

دہغے پرهیزگاری نہ می توبہ شہ
چہ ترے پہ بہانہ دنمانخہ خورم

ددنیا خلق چہ وینمہ مزے کری
زہ اکمل لیونے ہسے خان لہ زہہ خورم

اوس چہ اکثر خلق خبرے کوی
زمونرپہ سر خلق خبرے کوی
وایم دخیر خبرے ولے نہ کپری
داچہ دش خلق خبرے کوی
بس خو چہ اورمہ نویدے اورم
بے بہ کمتر خلق خبرے کوی
بہرتہ شوک چا پسے اونہ وتل
پہ پورے ور خلق خبرے کوی
پہ زرہ می ناخاپہ را اور پری
چہ دد لبر خلق خبرے کوی
مونر چہ سحر چرتہ یو خاے اوینی
تہول مائیگر خلق خبرے کوی
کمزروی تہول لاس پہ نامہ ولاروی
چہ زور ور خلق خبرے کوی
سادہ اکملہ اوس نازک دی حالات
دیر پہ ہنر خلق خبرے کوی

رقيب دبدے ورخے خاندی دیر پرے بنہ پوهیږم
معصوم خونہ یم چه په دے خبرونه پوهیږم
ملاحیانہ پوهہ خان ناپوهہ کرے ورتہ
داسے نور کم خلق پرھیږی خنگ چه خہ پوهیږم
بلا پسے شه نہ پرے غم نہ پرے خادی کومه
په دے بے واره اوازونو دقارغہ پوهیږمه
زه دینار نہ دکلیوالے علاقے پښتون یم
په کریچونوهم دسمے هم دغره پوهیږم
خله می گدی په غریدلو سترگو برغ لاسونه
نابینانہ یم په رنرا اوپه تیاره پوهیږم
جانان که کلک په وعدہ پاتے شه بے لوظہ نہ شو
دنیا به اوینی ملگرو په هر خہ پوهیږم
دوه ژبے خلق دے اکمله بروسه پرے نشته
پته ئے لږی په خله خہ چه ئے په زړه پوهیږم

اے خلقہ زماخوک دی نور بہ چاتہ اوہم راوہم
دے لارودے کوسوکی خپل اشنا تہ اوہم راوہم

سرہ سپین دچانہ نہ وہم کلیوالو تنگ نظرو
دمینے لیونے ددین غلانہ اوہم راوہم

پہ چغوڑویدلے د عمر و نو غریو نیولے
پہ طمعہ ئے دخلے یوے خندا تہ اوہم راوہم

وئیریم دخپل خان دور کیدورا سرہ غم دے
تیروکی ئے د بشکلی مخ رنہ تہ اوہم راوہم

مرہم کہ می دخوہ زہہ پہ زخمونورالہ کیہدی
درمان تہ اوہم راوہم میسحاحاتہ اوہم راوہم

اکملہ خدای دے خیر کپی سے رقیب راتہ زمرے شہ
تیرہ تورہ پہ لاس دغے بلاتہ اوہم راوہم

ستا حسن ته بشکلا بخنبی سپرله پتامئین دے
داخکہ خوجانانہ هر سرے پتامئین دے

حیران یمہ دکوم کوم دشمنی به په سراخلم
دے کلی کی خوهر خپل اوپردے پتامئین دے

محفل کی دمئینوچه ستازکر چرتہ راشی
رقیب پکی دتولونہ ور مبع پتامئین دے

وئیریرم یابہ ما اویابہ تادتیغہ تیرکپے
بدمعاش می دخپل کلی خونرے پتامئین دے

ستانوم زما په زرہ اوزما نوم ستاپه دیوال دے
زما دروح اشنا زما زرگے پتامئین دے

کمزورے دے دچاسره دضد کولونہ دے
اکمل خوستادمینے لیونے پتامئین دے

ورکے دو عدے شی تکرے می پرے یقین شه
شپہ لاره سحر شه دسحر نه ما سپخین شه

خه ورته حیران هسه په غتو غتو گورمه
مایرله هارد بل دغارے لونگین شه

بل به اخر خوک وی چه می داهزگی له ورکری
زه چه په ژرا شوم جانان سم دخن داشین شه

خه ساده سرے وم پرے دسرو مالہ تیروم
هسه تهمتی شوم داکوم جرم پماتین شه

خلق که دین نه وی د دنیا گته خو اوکری
خدایه لیونے اکمل د دین نه دسادین شه

خوشیے اوشوے چہ پرلہ پسے تاپہ خوب کی وینم
اشناہر یوانداز دے نا اشتاپہ خوب کی وینم

پہ ویخہ باندے ہم نیاد معصوم غوتدے بورنیہرم
پہ خنگ کی درسره تورہ بلاپہ خوب کی وینم

جانانہ خدای دے خیرکری خہ چل دے یاخہ چل کیپری
دادومره حادثے چہ خامخا پہ خوب کی وینم

چاییا جمہوریت لہ جور چارہ پہ مری رابنکہ
ملگری تہول خاموش دی مارشلا پہ خوب کی وینم

اکملہ لیونیہ پہ ہر لور نفسی نفسی دہ
یاران جدا جدا او وارخطا پہ خوب کی وینم

خبرے

ماسرہ دمخکی غوندے وس نہ کوی
تیرمی شی جانان رانہ پہ ترس خبرے نہ کوی

کلہ چہ پہ برند نظر دلرے نہ رااوگوری
ماکری دبیرو پہ سوکوغوس خبرے نہ کوی

خہ ورتہ پہ شعر کی بلاخبرے اوکرہ
دے راتہ پہ نثر کی واپس خبری نہ کوی

تیک دہ خہ منمہ چہ خبرے دیرینے نہ دی
خلقہ دوہ مئین خو خہ عیس خبری نہ کوی

فرق لکہ دشی ورخے پہ مینہ کی راغلے دے
خنکہ بہ زمونر پہ سر اولس خبرے نہ کوی

تہ سادہ اکلمہ پہ رشتیا لیونے شوے ئے
روغ پہ شموزوکی دپیرس خبرے نہ کوی

دچا خواله د ورتللو مزه نشته
پردی خه کئے چه د خپلو مزه نشته

معلومیږی ساقی زهر پکی گل کړه
په شرابو کی دڅنبلو مزه نشته

په اعتباره دی په لوظه په وعده دی
ملا پیرم مه تره دینکلومزه نشته

اوس سپرلی کی پیغله هم نه زی پتوته
دشرشمو دغندلومزه نشته

خوشه دشته ځنگلونه تره نه بڼه دی
دپخواغونندی دکلو مزه نشته

په دے خله دے مهر او اوه امله
دشعرونو دوئیلو مزه نشته

گلونو ماشومانو

دی ستاسو په لور سترگه د قامونو ماشومانو
گلونو ماشومانو اے گلونو ماشومانو

(۱)

عزت کوئی دمور اوپلار سره داستازانو
هم قدر احترام ادب دتولو مشرانو
حاصل کړی لور مقام په بڼه خویونو ماشومانو
گلونو ماشومانو اے گلونو ماشومانو

(۲)

گلونو تعلیم او کړی چه هم تاسو افسران شی
چه یا انجنیران شی یا له خیره ډاکټران شی
پوره موار مانونه شه دزړونو ماشومانو

(۳)

محنت کوئی گلونو خان ساتی د عیاشونه
د حوشو وگرځیدلو دنشو او تماشوونه
اے سبتورو دمور وپلار د قسمتون ماشومانو
گلونو ماشومانو اے گلونو ماشومانو

(۴)

هم ډیره ضروری ده صفائی چه موسیواوی
بدن صفا جامه صفا خورا که چه هم صفاوی
چه ژوندوی دمزاو دخوندونو ماشومانو
گلونو ماشومانو اے گلونو ماشومانو

(۵)

خدمت دقوم او ملک نه چه غافل نشی هیخکله
تاریخ به موژوندی ساتی نومونه تل تر تله
شه ستاسو هر کردار صفتونه ماشومانو
گلونو ماشومانو اے گلونو ماشومانو

(۶)

چه ناسته هم ولاړهم مو تلل دسړیتوب وی
خبرے مویوبیل سره کول دسړی توب وی
عبس مه وهی مندے په سرکونو معصومانو
گلونو ماشومانو اے گلونو ماشومانو

(۷)

خوراک کوئی په داسے طریقہ چه ډیر بڼه وی
خودلے چه موریلار اویا استازدر نه قائده وی
چه بنکار نه شی د غیر دتخریبونو ماشومانو
گلونو ماشومانو اے گلونو ماشومانو

واده

زمونر دزرونو دتسکین واده دے
نن دخیبر دځوی ریښتین واده دے

گرانو ملگرو شاعرانو ځما
رنگینی اوشیندی رنگین واده دے

مونر دشعرونو دډیوو په رنرا
خلقو ته اوخوده حسین واده دے

دافریدوپه غیرتی خاوره کی
توردهیچانه منی سپین واده دے

دجمرود خلق په ځان نه پوهیږی
پیرونه کیږی په مشین واده دے

نننی شپه به رونروو اکمله
شعرونه اوایه شیرین واده دے

سہرا

نشے نشے خمار خمار وادہ دے
نن دہلمی ایاز ابشار وادہ دے
دلاور خان بہ خنگ خوشحالہ نہ وی
چہ ئے دہنکلی برخوردار وادہ دے
سے ورتہ رنگ پہ رنگ سہرے و اچوئی
داخونزدے خواکی دینار وادہ دے
دی ئے سرو نہ دھیانہ بنکتہ
سروے شر میری دچینار وادہ دے
یکی راغلی پینستانہ شاعران
شعرونہ وائی واریہ وار وادہ دے
مونپہ شعرونو بہ مارہ کر وخلق
دابہ خوک نہ وائی چہ خوار وادہ دے
ملگرو او شیدئی پرے دیر گلونہ
چہ پہ موسم کی دہار وادہ دے
دسوکنو دمیان عمر کلی کی
زمونپہ دوست زمونپہ دیار وادہ دے

خمہ ددے کلی نہ

نورورپکی نہ اوسمہ خمہ ددے کلی نہ
کلہ پہ حیا کی چرتہ ورمہ ددے کلی نہ

(۱)

نورورپکی نہ اوسمہ زپہ می ترے مور شوے دے
ننگ غیرت دخلقو دزپہ گونہ نچور شوے دے
اوس دپنستنو تاریخ ہیر شویدے زور شویدے
خہ بہ وایم بنار ناپرسان ترے نہ جور شویدے
خہ خو قدرتی دوئیرے مرمہ ددے کلی نہ
کلہ پہ حیا کی چرتہ ورمہ ددے کلی نہ

(۲)

دے نہ خو واللہ چہ پہ خنگل کی اوسیدل بنہ دی
دے نہ خودبل دغلامی ژوند تیروں بنہ دی
دغسے بے ننگو پبنتنوںہ خو مغل بنہ دی
غورہ دی پردی ترنہ داچاویل چہ خیل بنہ دی
بس دے نورداخان راتولہ ومہ ددے کلی نہ
کلہ پہ حیا کی چرتہ ورمہ ددے کلی نہ

(۳)

تیک ده زه منم چه دام وه دپلار نیکه کلے
امن او انصاف چه پکبی وه یادیده بنه کلے
مونرہ به بل کلے یادوه چه دادے نخه کلے
اوس به داسے بل نه وی دده غوندے سپیره کلے
خونددناستے نشته دے پاسمه ددے کلی نه
کده په حیاکی چرته ورمه ددے کلی نه

(۴)

ختم شریفان شوید معاشان ئے مشری کوی
وینم چه دامن قاتلان ئے مشری کوی
دے غضب ته گوره غله ډاکوان ئے مشری کوی
واړه نابالغه هلکان ئے مشر می کوی
نوره می دخیر نه کیږی طمعه ددے کلی نه
کده په حیاکی چرته ورمه ددے کلی نه

(۵)

زه ساده سرے ددے قصونه خه خبرومه
زه دایمان خرخو پښتونونه خه خبرومه
زه دسازشونو ددهو کونه خه خبرومه
زه دخود غرضو دجرگونه خه خبرومه
ماخو وے داخپل نصیب به خورمه ددے کلی نه
کده په حیاکی چرته ورمه ددے کلی نه

(۶)

نہ کیڑی زما گزارہ نورہ پہ دے کلی کی
گرخم چہ پہ شتہ کور کی بے کورہ بہ دے کلی کی
اومی ژپل ڈیرپہ زورہ زورہ بہ دی کلی کی
پاک پاتے کیدے نشم دتورہ پہ دے کلی کی
ورک بہ شم اکملہ بے موسمہ ددے کلی نہ
کدہ پہ حیا کی چرتہ ورمہ ددے کلی نہ

پہ واللہ کہ نور دچاراسرہ غم دے
بنکلیہ یارہ بس یوستاراسرہ غم دے
معلومیڑی حال دزپرہ زما درنگہ
ہسے نہ ویئم خامخاراسرہ غم دے
ہیخ پروامی پہ دے خپلہ ژپا نشتہ
ستادسترگودخنداراسرہ غم دے
ددنیا پہ خوشحالی مطمئن نہ یم
خہ بہ وایمہ پیداراسرہ غم دے
پنستانہ ترے نہ پہ خپلہ مخالف دی
ددے خوارے پنبتونخوا راسرہ غم دے
چرتہ سرلکہ مجنون پہ غرونو نشی
داکمل دلیونتیاراسرہ غم دے

یوہ گہھی می نہ ہیرن پری جانان
ملگرو بیایامی یاد پری جانان

گرانہ دہ خنگہ بہ ترے صبر شمعہ
زماپہ سترگوکی غری پری جانان

چرتہ چہ ذکر شوک دہنکلو اوکری
پہ زپہ می سم را اور پری جانان

ہلتہ فضاشی سپرلیزہ غوندے
پہ کومہ سیمہ چہ تیر پری جانان

اکملہ خکے احترام ئے کوم
دزپہ پہ کور کی می اوس پری جانان

اوس اعتماد اخر پہ چا او کرم
پہ کوم طیب درنخ دوا و کرم

کوی بدل کی ئے جفا راسرہ
زہ چہ دچا سرہ وفا او کرم

دخنداشین شی سم پہ شا او پی
فریاد چی مخکی داشنا او کرم

ماتہ ئے ڍیر عمر خیرے کریدے
پریردی چہ بنکلو تہ دعا او کرم

دخلقو مخکی دنا کامہ خاندم
کلہ چہ خان لہ شم ژرا او کرم

اکملنہ کلی ہغہ کلے نہ دے
اوس بہ ترے کدہ خامخا او کرم

پردی خو پریر دوه خپل هم دچا تپوس نه کوی
خادی لاشه که چه په غم دچا تپوس نه کوی

بیاد انسان او د حیوان ترمینځه فرق شه دے
چه په سختی که بنیاد م دچا تپوس نه کوی

موانر به ئے هسه صفتونو باندے نه مریدو
اوس معزز او محترم دچا تپوس نه کوی

دلرو کلو فاصلے به درته نه یادوم
خوار به ملگری دیوچم دچا تپوس نه کوی

چه په چاپریو ته متل دے په هغو پریوته
گیله دے نه کړی نور عالم دچا تپوس نه کوی

غوره به داوی چه دازره ترے نه راونغاړونور
اکمله بنکلی په قسم دچا تپوس نه کوی

بنايست كه لكه تخم غورولے دے جانان
ماہم دزپہ پہ للمہ کی کرلے دے جانان

ہیخ قید پہ خلقو نشتہ چہ خہ وائی اجازت دے
ملگروپہ سرسترگوم منلے دے جانان

پہ ژبہ دا اقرار تصدیق می کریدے پہ زپہ کی
داوایم دھر چانہ راتہ بنکلے دے جانان

اوس گرانہ دہ چہ صبر دناضح پہ نصیحت شم
قدرت می پہ خمبیر کی اغزلے دے جانان

زماپشان ئے ڍیر داسے دمینے لیونی دی
دخلقو پہ دے زرونوم ویشلے دے جانان

دے وخت دملاقات کی خو خوک مہ راولے خدایہ
دلاسہ می نیولے اودرولے دے جانان

محفل کی ئے دنوم پہ اوریدو خلق حیران شہ
اکملہ پہ غزل کی می ستائیلے دے جانان

دے ژرا ویر ماتمونہ تہ دے خیال دے
دے قتلونو دے مرگونو تہ دے خیال دے

پخوا یو دادم خوئے درور قاتل وہ
نن دھرسری جرمونو تہ دے خیال دے

چہ پہ مونر دشین اسمانہ راغور زیبری
داور ونو تندر ونو تہ دے خیال دے

فصل خہ زمونر سرونہ ئے میدہ کرل
دشنو کانر وباروانو تہ دے خیال دے

بنار پہ بنار کلی پہ کلی چوی بمونہ
دبارو دودے بوئیونو تہ دے خیال دے

عجیبہ دہ ہم مرہ کیرو ہم پرہ کیرو
دے روانو سازشونو تہ دے خیال دے

انسانان لکھ ڄاروی پکی خرخیڙی
دے میلوتہ بازار ونوتہ دے خیال دے

چہ ئے ڄوک پیزندگلو کولے نشی
ڄائے پہ ڄائے ڀرتولاشونہ تہ دے خیال دے

زہ ئے ستاتہ ئے زما دسرقاتل کڙے
دے وهمونو گمانونو تہ دے خیال دے

چہ انجام ئے تباہی دہ دقامونو
موجودہ مصلحتونو تہ دے خیال دے

سوداگرپسے ڊالروپہ لاس گڙخی
دسرونو نیلامونو تہ دے خیال دے

سحر اوشی پہ کچہ گرمہ ماتیرپی
دے وعدوتہ دے لوظونو تہ دے خیال دے

مینہ نشته نفرتونہ ترے خوریرپی
دیازانو محفلونو تہ دے خیال دے

اسلام نہ اسلام اباد ورپکی ستائی
دے وعظونو تقریرونو تہ دے خیال دے

نبہ ئے اورو پہ مطلب ئے نہ پوھیرو
دغہ گنرواواز ونو تہ دے خیال دے

چہ دمروپہ خائے ژوندی پکی خینبری
داپہ لاروکی قبرونو تہ دے خیال دے

کلہ یورنگ کلہ بل رنگ کی بنکارہ شی
دئر خونو عذابونو تہ دے خیال دے

چہ غل بری کری کوتوال غریب پانسی کری
دانصاف عدالتونہ تہ دے خیال دے

دخاروپہ خائے بندیان پرے تکرے کیبری
دے چروتہ دے تبرونو تہ خیال دے

زمونر او بنکے خولے وینے ئے رنگونہ
دبادار ومحلونو تہ دے خیال دے

مرثیے

سید راحت شاہ

سید راحت شاہ زمونر د کلی یولوے عالم دین وہ زما استاد و دا مرثیہ
می دہغہ پہ مرینہ لیکلے دہ

د علمونو س مندر و حقیقت کی
لاسرہ ددے ماہر وے پہ حکمت کی
ژوند دے وقف وہ د خلق پہ خدمت کی
شک دے نشتہ دے پہ مرگ د شہادت کی
تادنیالبرہ د علم دولت و رکہ
تاہر چالہ د مذہب تربیت و رکہ

(۲)

تہ دنیا کی د دنیا خنے ویزار وے
تہ پہ حقہ اسلام د باغ مالیا را وے
تہ زاہد وے متقی وے پڑھیز گار وے
د اللہ پہ مینہ مست ہسے سرشار وے
د قضا ملائیکے خومرہ تادی او کرہ
چہ دکورہ ئے د اکہ د سعدی او کرہ

(۳)

دعالم مرگ واقعی وی د دنیا مرگ
دادویم محرم بنکاری راتہ ستا مرگ
دامنہ چہ راخی بہ پہ ہر چا مرگ
کرے دمخہ د جہان خنے فنا مرگ

سل دے امرہ یو دے مہ مرہ دامتل دے
تالاشوے ستانہ پس دژوند محفل دے
تہ دوخت تورو تیروکی بل مشالی وے
تہ ہندارہ د جلال او د جمال وے
چہ مثال ئے چرتہ نشتہ ہغہ لال وے
لکہ تخم دہر چاہہ زپہ کی نال وی
پہ مرگ سودنہ وے دچا خو حقہ لارده
دا ہر چا باندے راتلونکے وار پہ وار دہ

(۴)

پہ گورنورشے تورلحہ . . . چراغان شہ
پہ نصیب دے دجنت حورے . . . شہ
پہ مزار دے رحمتونہ دسبحان شہ
سوال جواب صراط میزان درتہ اسان شہ
داکمل بہ ہر گز ہیرنشے دزپہ نہ
اے پہ مونرہ دمورپلار غوندے مینہ

چشتی می نہ ہیری

دا نظم می د گل رازق چشتی پہ مرگ لیکلے وو او د ہغہ د
خلو پنتی پہ موقعہ می پہ یوہ درنہ مشاعرہ کنبی اور وئے وو

۲۵/۱۲/۹۱

صبا بیگازما پہ سترگو کی غریبی
خلقہ چشتی می نہ ہیری
پہ ہر ساعت کی ، مخکی مخکی کیری
خلقہ چشتی می نہ ہیری

(۱)

دپنتوڑیے یو شاعر ادیب لیکوال وہ ہغہ
زما پہ خیال خو دخیل دوریو خوشحال وہ ہغہ
یو مدللہ جواب ہم وہ کہ یوسوال وہ ہغہ
خلقو منہ یو شخصیت کمال کمال وہ ہغہ
پہ تاریخونو کی بہ عمر لہ یادیری
خلقہ چشتی می نہ ہیری

(۲)

د کونډو ورنډو و مظلومانو سره مل وه چيشتي
دهر ظالم په سينه خښ لکه د شل وه چيشتي
دے فرعونى معاشرے لره اجل وه چيشتي
نور نه ډاکو وه نه قاتل سمگلر نه غل وه چيشتي
د قام خدام وو خپل پردى پسے ژړ سپرى
خلقه چيشتي مى نسه هير سپرى

(۳)

تازه تحصيل به ئے اشنا هم نا اشنا له کول
بغير لچه خدمتونه ئے هنر چاله کول
پت چانه نه دى هم ئے ماله هم ئے تاله کول
ده د پښتو کارونه ننگ غيرت حiale کول
پوهه شوم دلے په خپل عزت سرے قتليرے
خلقه چيشتي مى نسه هير سپرى

(۴)

د باچا خان بابا د فکر يو ژوندے پښتون وه
يوننگيالے يو توريالے او بزيالے پښتون وه
دا حقيقت دے زيړولسے پښتون وه
مونږه پرے د افخر کوو چه يوسفزے پښتون وه
خو خبر نه وم چه به زر رانه بيليرى
خلقه چيشتي مى نسه هير سپرى

(۵)

که د مرز شانی عبدال محمد رور وه چشتی
که د اقبال محمد علی دیوال د کوره چشتی
نودادب د گلستان مالیار غمخور وه چشتی
د دے تمامے پښتونخوا دسترگوتور وه چشتی
شاعران خکه ئے په قبر راغونډی پری
خلقه چشتی می نه هیری پری
خنګ چه حسین سره په دشت کربلا او شو
ده سره هم دا هسه ناشونی ناروا او شو
په ظلم مردے زیاتیات ورسره دا او شو
ده چه شعرونو کی شه و هغه رښتیا او شو
اس خامخا به په چشتی شهید یاد پری
خلقه چشتی می نه هیری پری

(۴)

راځی چه او شیندو گلونه د چشتی په قبر
بل کرو د مینے مشالونه د چشتی په قبر
ملګرو او وایو شعرونو د چشتی په قبر
چه پیش کرو خپل عقیدتونه د چشتی په قبر
په شه و نیلو به زمونږ نه خوشحال پری
خلقه چشتی می نه هیری پری

بابا غزل

دا خوشعرونه می د حمزه صہب پہ مرینہ لیکلی وو

چہ پرے ابادہ وہ دنیا د غزل

یورہ اجل ہغہ بادشاد غزل

دسمندر غوندے بابا د نظم

ورتہ وئیلے دے بابا د غزل

دے نہ ہیخوک انکار کولے نشی

حق ئے پہ حقہ کرو ادا د غزل

سپرلے بہ خنکہ دخیبر نہ لارشی

سپر دے غوتی لری بلاد غزل

چی ئے د خپلو وینو سرہ ور کری

خوردے بنایست پہ پنتو نخوا د غزل

ناظر خاطر وہ کہ خیبر افریدے

پہ رنگ کی رنگ وو د حمزا د غزل

ورتہ حیران گوتہ پہ خله پاتے وو

چاچہ پہ سر غوبنتہ دعا د غزل

نازبہ پرے خنک پستوادب نہ کوی

ہرہ وینائے وہ وینا د غزل

خیبر افریدی

دا نظم می د خیبر افریدی پہ مرگ لیکلی وو

خوږو ملگرو عجیبہ غوندے سرے وہ خیبر
پہ روغو خلقو کی دمنے لیونے وہ خیبر

دلرو برپستتو لویوہم وروو پیژندو
پہ ادبی دنیا کی خورلکہ سپرے وہ خیبر

پہ خوږ ژبہ بہ ئے ہرے ژبے خوند کولو
خیبرے خہ چہ پنورے ہم یوسفزے وہ خیبر

پہ فاصلہ باندے دیو دبلہ ڊیر لے وو
تپور دزہ دنومولر وراتہ نزدے وہ خیبر

بیدارول رہے اودہ خلق دشعرونو پہ شور
غږ ڊجرس دپستتو دقافلے وہ خیبر

د حقیقت نہ کہ شوک خیلے ستر گے نہ پتوی
دے تمامے پستونخوا دسر پتہ کے وہ خیبر

چاترے دلویسے جدائی پہ وخت پستنه او کپہ
لکہ دگل غوندے پہ پتہ خله مسکے وہ خیبر

متل دے وائی سل دے او مرہ ولے یو دے نہ مرہ
محفل بہ گرم وہ چہ چرتہ بہ پکے وہ خیبر

کلہ کہ ہم بہ خہ د ضد پستو خبرہ راغله
پہ خان لہ تن بہ بیاد ہر چانہ ور میرے وہ خیبر

پہ غم بنادی کی بہ شریک وہ دیار انوسرہ
دخوند دپارہ لکہ مالگہ مرچکے وہ خیبر

مونوپیرے ماتم نہ کوو مونوپیرے مرثیے نہ وایو
دنبوشعرونو بہ کمال سرہ ژوندے وہ خیبر

شیر علی باچہ انور

دا شعرونہ می د شیر علی باچا انور د کلیمے پہ موقعہ د ہوتی مردان پہ یو

لویہ مشاعرہ کنہی واورول

گرانہ ننگیالیہ توریالی باچہ

ہیربہ رانہ نشے شیر علی باچہ

مونر دے سپیرہ خزان تہ پرینبودو

یودے رل دخان سرہ سپرلی باچہ

نن محمود خان بے لتانیگرے دے

نشی پہ بل چائے تسلی باچہ

تاپسے د کوئیتے پبستانہ ژاری

اس بہ خان لہ خوک ہلتہ بلی باچہ

اس بہ پہ زرگونو خلقو دک نشی

ستا پہ تلو چہ کوم خائے شو خالی باچہ

ڊيره دغلي دقحطه سخته ده
ستاد ديدنونو قحط سالي باچه

زه ئه نوابان او خانان شه كوم
ته وء دء سيمه شيخ ملي باچه

درس دء ديوالي وركوو ورته
وو كه پښتانه ټولي ټولي باچه

نوم دكالا باغ چه چاغيسته دء
تاپسي راغيسته كووالي

ڊيردي باچاگان خدائے دء ژوندي لري
ته وء پكي خان له مثالي باچه

بوي خوبه راخي ستاد غيرت ترء نه
كرم دء په قبر كشمالي باچه

راحت علی شہید

دا مرثیہ ما د راحت علی پہ مرگ لیکلے وہ د عبدالنبی پہ فرمائش راحت
علی د گڑھی کپورے د فریدون خوئے وو د مردان اہے سرہ خوا کنبی د بم پہ
دہماکہ کنبی سرہ د ڊہرو کسانو شہید شومے وو پہ ۱۱ اگست ۱۹۸۷ د

ہغوی د څلوپنستی پہ موقعہ مہی اورولے وہ ۲۲/۹/۸۷

ہدایت اللہ، مراد علی، لیاقت علی او ظاہر علی یہی رونپہ وو سلیمان زوے،
وو چہی ماشوم پاتہ شہ

بہ دہماکہ کی دمران شہیدہ
راحت علی دگل پہ شان شہیدہ
مرگے خوشتہ دے پہ ہر چاہہ راخی
ہم پہ بادشاہ ہم پہ گدا بہ راخی
خلاصے ترے نشتہ خامخا بہ راخی
ولے ستا مرگ وہ دارمان شہیدہ
راحت علی دگل پہ شان شہیدہ

(۲)

خلق کہہ وائی چہ دا کم تاریخ وہ
اتمہ میاشنت یولسم تاریخ وہ
داپہ رنبتیا دلومے ماتم تاریخ وہ
سوات تہ د کورہ شومے روان شہیدہ
راحت علی دگل پہ شان شہیدہ

(۳)

دخپلہ کورہ چہ سحر اوتے
پہ نیت دسوات د لوئے سفر اوتے
مردان اہے نہ چہ بہر اوتے
ناخاپہ اچاودل بممان شہیدہ
راحت علی دگل پہ شان شہیدہ

(۴)

چاپورے لاس خپہ دچاسرنہ وہ
دچادلاشہ خوک خبر نہ وہ
ہیخ دکتودغہ منظر نہ وہ
بے گناہ مرہ شول مظلومان شہیدہ
راحت علی دگل پہ شان شہیدہ

(۵)

کورتہ چہ ستا کلہ خبر راغے
خبر دے خہ وہ خومحشر راغہ
غم پہ ہر چالکہ دغراغہ
تولورا کینبودل پہ خان شہیدہ
راحت علی دگل پہ شان شہیدہ

(۶)

هدایت الله مراد علی پنه چغو
هم به ژړل لیاقت علی پنه چغو
پلار سره وه ظاهر علی پنه چغو
خان درته وژنی شاگردان شهیده
راحت علی دگل پنه شان شهیده

(۷)

ستاد محفل واره یاران ژاری
پنه چغو چغو پنه ارمان ژاری
عبدالنبی شلوی گریوان ژاری
قربانوی له تانه خان شهیده
راحت علی دگل پنه شان شهیده

(۸)

دایوم عصوم بچے دے چاتنه پرینسود
دادمے بے بے که دے دادا ته پرینسود
که دے غمونو د دنیا ته پرینسود
سلگونیلے سلیمان شهیده
راحت علی دگل پنه شان شهیده

(۹)

تاسره نـوزهم ڊيرڪسان راحتـه
په دردناڪ مرگ مڙه شو خواران راحتـه
بـلاواڙه زاڙه خوانـان راحتـه
شه مو نصيب حورم غلمان شهيده
راحت علي دگل په شان شهيده

(۱۰)

داچه په خوار اولس بمان وروي
دانه سيڪهان نه انگريزان وروي
په مونږنځي خپل مسلمانان وروي
ڊيرشسته سنگدله ظالمان شهيده
راحت علي دگل په شان شهيده
سيواددع نه خه وئيلع نشم
پتادسوز ابيات ليكلع نشم
ولع هرگردع هيرولع نشم
پماكمل ليونى گران شهيده
راحت علي دگل په شان شهيده

ماجد

عبدالماجد زما زونے زما پہ گیرہ کنہی سپین و ہینتہ لگہدلی وو چہ پہ ۳ جنوری
۱۹۹۸ کنہی پیدا شہ او پہ ۲۷/۱۱/۹۸ وفات شہ حکمت خان مشر رور وو او
ولی نہی د ترہ زونے وو

خہ بہ دے وایم د بے وختہ جدائے ماجدہ
زمونرے ورانے کرے دزرونو ودانی ماجدہ
تہ کہ معصوم وے غم دے دروندوہ لکہ غرونہ غرونہ
رانہ بے اوترورپل خواگہ دزندگی ماجدہ
خہ چہ بہ کورتہ کلہ سترے دروزگار راغلم
ستاپہ لیدلو بہ دمہ شوم گل غوتی ماجدہ
خوربہ دے وے اوس بہ بابا مونرہ لہ راکری روپی
تالہ بہ واخلم پہ دوکان کی پرے مامی ماجدہ
چہ بہ دے ترونہ پہ سحر کی ستالیدولہ راغلل
تابہ خورے کرے ورتہ زرخیلے چاچی ماجدہ
لکہ دزرکوبہ مویوبل تہ توپونہ وھل
پہ تانیمگرے دانور شولہ جوپی ماجدہ
راتلل دے داسے خوشحالی وہ لکہ سل اخترہ
تلل دے قیامت وہ نمیریدے دزپہ مانری ماجدہ
مونرہ دخیل وس مناسب ستاد اوردرمل ہم اوکرہ
خوپہ تاہیخ اثرونہ کرو دوانی ماجدہ

ستاپہ قضا د خداے رضا وہ مونر بہ صبر کوو
 دبرداش کلہ وے داستاد مرگ سختی ماجدہ
 زمونر پہ زپہ دنوکی صفالکہ چرے خنیدے
 دمور پہ غیر کی ستاورے ورے سلگی ماجدہ
 لکہ مارغان دچاد لاسہ نہ خہ اوتبنتوی
 دغسے یورلے چپو دبیماری ماجدہ
 تہ بختورے د حساب کتاب دغمہ خلاص ئے
 پرتے دی مونرہ تہ بلا سختی گاتی ماجدہ
 کہ بہ پہ غیر کی حکمت خان کہ بہ ولی واغستے
 تابہ شروع کرے خوشامندے مرادی ماجدہ
 چہ دملگروسرہ سیل د جنتونو کوو
 او میرہ مونر لہ د اعلیٰ درجے خیٰ ماجدہ
 نورمی ہم ڈیربچی مرہ شوی خوہیر شوی می دی
 تہ بہ می ہیر نشے کہ تیرے شی صدیٰ ماجدہ
 روستوپیداشوے خود مرگ پہ لارہ مخکی لاری
 دغہ ترتیب دے دمیراتے دنیا گئی ماجدہ
 کخیر وی دغلثہ زمونرہ سفارست بہ کوو
 اے دموریلار دزرگی زخم لہ پتیٰ ماجدہ

غزل

ژوند لکه وجود کی چه دسانه بغیر نه کیږی
داسے گزاره می دجانانه بغیر نه کیږی
حورے وی غلمان به وی جنت کی فربتے به وی
هیڅ ئے بنکلے والے دانسانه بغیر نه کیږی
ولے ملادومره ددنیا مخالفت کوے
غم داخرت خوددنیا نه بغیر نه کیږی
خوچه لکه وینه دسروشونډو شراب رانه کرے
کارپه دوايانو د دعانه بغیر نه کیږی
سم می په شیبو شیبو دزره په دشته اوره
للمو کی فصلونه دباران نه بغیر نه کیږی
ملك ازاد ول به دسرونو قربانی غواړی
گټه خو ملگرو دتاوانه بغیر نه کیږی
صبر اخر څنگه به په ژوند دمئینتوب به شم
خلقه شاعری دمئینتانه بغیر نه کیږی
ډیر که په وطن می څوک خواگه نومونو کیږدوی
سودپرے داكمل دپښتونخوانه بغیر نه کیږی

چہ پیدا کرے یمہ خدایہ پہ زمانہ دہنکلو
خنکہ پہ نہ کوم ملگرو یارانہ دہنکلو

کہ خہ خبرہ دہنہ بدے مینخ کی وی کہ نہ وی
زہ ددین دن دپارہ گورمبہ بہانہ دہنکلو

د مجبوری نہ حال دزہ پہ خلہ وئیلے نشم
پہ کانرولرہمہ پہ چم کی روزانہ دہنکلو

وینستہ می سپین شو دپینخو ستوکالو واوریدمہ
پوہہ لانہ یم دخبر وپہ معنہ دہنکلو

کہ خوک پرے بنہ وائی کہ بدوائی پروانستہ دے
داکمل خوینہ دہ تمامہ خیلخانہ دہنکلو

د نظرہ بشے

هر چاته مه خاندہ جانانہ د نظرہ بشے
زړه ته راتېره پما گرانہ د نظرہ بشے

مور ئے لاشه كئے چې دا خلق وېرے هم نه زغمی
درته به پېښه شی د خانہ د نظرہ بشے

چا هوښيارانو د ښه زړه نه دا متل كړيدے
زلمو مومندلے د خندا نه د نظرہ بشے

نن د ښائست په نشه مست ئے په خان نه پوهېرے
صبا به ډېر ئے پښېمانه د نظرہ بشے

وږ سترگے خلق دے سرے په سترگو سترگو كې وړی
اے د **اکمل** ياره نادانہ د نظرہ بشے

غزل

توبه توبه په تپره تپره جانان
ياد چرته هم نه کړم په هپره جانان

سيواله دے نه به نور څه اوایم
وفا کړی لږه جفا ډېره جانان

بس دومره ده چې بے جانانه نه يم
بڼه ده په شتو مې شته له خيره جانان

ملگرو راشی بے نپته مې وژنی
لاس د رقيب نه کړه چاپېره جانانه

اکملنه نور څوک به مې څه يادوی
خپله چې ويستې يم د شمېره جانان

سرہ جنڈیا

سر پرے ور کوو زمونسر د لویو ورو خوبنہ دہ
مونرہ پینتانه یو دغہ سرہ جنڈیا مو نخبہ دہ

(۱)

مونرہ پینتانه یو زمونسر خوبنہ دہ دا سرہ جنڈیا
نشستہ دے یوہ ددے پشان قوی کرہ جنڈیا
مونرہ اودرولسے پہ خبیر او تاترہ جنڈیا
دا راتہ د خیل غیور نیکہ نہ پاتے برخہ دہ
مونرہ پینتانه یو دغہ سرہ جنڈیا مو نخبہ دہ

(۲)

دا د رورولسی او اخوت او محبت جنڈیا
دا د پت بنپگرے وفا ننگ تورے غیرت جنڈیا
دا دہ د ہر وخت د انقلاب د علامت جنڈیا
دا دہ د ہر وخت د انقلاب د علامت جنڈیا
دا ددے نری د ہر شہید د کفن نخہ دہ
مونرہ پینتانه یو دغہ سرہ جنڈیا مو نخبہ دہ

مجبوری

دا د اوس نه، نه ده د پخوا نه مجبوری مې ده
غر کولی نه شم د حیا نه مجبوری مې ده

دې غضب ته گوره پرې خبرې ته دے وړه وایم
اے زما د زړه د کلی خانه مجبوری مې ده

پېټی چې په سر د تهمتونو الزامونو وړم
گرانه ده خوڅه او کړمه گرانه مجبوری مې ده

ټوله سرمایه د ژوند مې ستا نه صدقه کړله
خلق وائی سانه زه ویم دا نه مجبوری مې ده

پنبو لگېدو ته په زخمونو هم سمېرم نه
خان دے رانه هېر که خپله خانه مجبوری مې ده

کله کله داسے کیفیت په ما حاوی شي چې
شین شم په ژړا کې د خدا نه مجبوری مې ده

ما در سره سم سپین گیری خان وړوکه کړیدے
یہ د لېونی اکمل جانانہ مجبوری مې ده

ماتہ گناہ دہ ما پہ خیلہ مشہور کہ جانان
خان تہ مہ تریح بل تہ مہ خوږ لکہ انگور کہ جانان

اوس چہ ئی خوڪ وینی پہ مخہ ترے چکونہ وہی
لکہ د چرگ مہ پہ سوچہ غوږو کنبی سور کہ جانان

پہ ہرہ لارہ چہ تہرہ پریم طالبان مہ ولی
ماتہ خیل کلے سم پنج پیر او شاہ منصور کہ جانان

زہ ئی د ہار غرمو تہ دغسے پہ ڍاگہ پرہینوم
پہ نورو خلقو لا د مینے سورے گور کہ جانان

د زرہ پہ وینو مہ لیکلے ورتہ مخکبھی کھینود
ہغہ درخواست مہ بے کتلو نامنظور کہ جانان

د ماہرانو حکیمانو نہ مایوسہ شومہ
علاج ئی نشتہ زما زرہ داسے رنخور کہ جانان

اکملہ دا خیل بہ خیرہ سپینوم ورسرہ
کہ خدای پہ ویخہ یا پہ خوب کنبی راحضور کہ جانان

چې د قسته مې جانان راپورې خاندی
خامخا به رقیبان راپورې خاندی

اوس د ناسته جوگه نه یم په محفل کښې
خپل ملگری او یاران راپورې خاندی

که د غم غلطولو په خیال ورشم
لېونی د بیابان راپورې خاندی

د مجنون غونډه د خپلو پردو بېل شوم
د خان هم نه شوم جهان راپورې خاندی

عاقبت به ترې نه کده چرته یوسم
چې د کلی ماشومان راپورې خاندی

داسه پرېوتم د خلقو د نظره
پردی شه کې چې خپلوان راپورې خاندی

خدای زده دا راباندې شه اوشو اکمله
ننگ غیرت پښتو ایمان راپورې خاندی

د جاروتلو نه دے سم لہونے سیے دے رقیب
الله دے خیر کری مات می نه کی راپسے دے رقیب

زما په ضد چي ئي جانان په صفت نه مرپده
ما ویل کوم داسے د پیر بابا نمسے دے رقیب

که د ناکامه په خله هېخ ورته ویلے نه شم
په زړه می نه خائېری چغې کرم پردے دے رقیب

زه ورته توان د مخامخ کتلو چرته لرم
راچوکه کېری می په سترگو کېنې ازغی دے رقیب

د خوښې نه دے عجیبه غوندے کېنې شے دے رقیب
د عاشقانو د سردرد د زرگی سوے دے رقیب

دده په ژوند به دوه مین خوشحالی څنگه اوکړی
په تندر اولگه د سور کافر بچے دے رقیب

بچ به ترے نه شمه د شیو په روڼېدو اکرمله
زما د کلی د یو چم د یو کوڅي دے رقیب

دپته به شوک خنگ اوئی بنکله پسرله
راغله په سرو وینو لمبېدله پسرله

مري پکښې تنکي تنکي غوټي سره د گلو
ورک شه دا سپره او سرخوړله پسرله

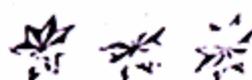
هېڅ د خوشحالي ئې هم د خان سره رانه وړل
ماله ماتوي د زړه غنډله پسرله

خه به کوو خلقو ته شکوے شکایتونه
مونږه ژړوي مونږ خنډوله پسرله

چرته چې تپوس د چانه او کرم راته وائی
نه چرته کښې تلے نه راغله پسرله

نه ئې د اورمے نه ئې زغملي شو بادونه
داسے به هېچا نه وی ليدله پسرله

نخښے ئې اكله د خزان نه كړے بدله
زه دا پسرله وگنم ولے پسرله

غلے بنه یم په وینا گنهگار پریم
که شه نه وایمه لا گنهگار پریم

په رښتیاؤ خپل پردی راسره نخښلی
په دروغو د الله گنهگار پریم

د قاضی په بے انصافه عدالت کښې
په فریاد او په ژړا گنهگار پریم

د رقیب که هیله نوم په بده اخلم
غضب دادے د اشنا گنهگار پریم

اور دے پورے په دا هسے رنگ پښتو شی
چې په نوم د پښتونخوا گنهگار پریم

داسې حال کښې به څوک شه وائی امله
بے قصوره بے گنا گنهگار پریم

سیاستونو دوستانے د پښتنو وړانے کرے
ډلو پرو پښے رشتے د پښتنو وړانے کرے

داسے هوا د مغربی تهذیب را واولتله
چې د پتکونه ئې شملے د پښتنو وړانے کرے

لیدل ئې خه چې نوم ئې اورمه یے خوده شمه
دے پښتنو خو نمونے د پښتنو وړانے کرے

د نابالغه هلکانو تنظیمونه جوړ شو
نقصان ئې دا چې ئې جرگے د پښتنو وړانے کرے

قلم ئې مات شه او د لاس گوتے ئې اورژېږه
چې د تاریخ نه ئې نامے د پښتنو وړانے کرے

ثقافتونه کلتورونه مولاتالاوالاشو
خلقو درنے لوئې حجرے د پښتنو وړانے کرے

اکمله بلے کرو د چاپه مزارونو ډیوے
اوس ئې له سره اديرے د پښتنو وړانے کرے

سوچ مہی اونہ کپرو ما خوبن کرے پہ توکل دے جانان
اوس مہی د سر د قاتلانوسرہ مل دے جانان

بلا تہرہ تہرہ ازغی راتہ پہ زپہ خنبوی
ما خوے گل زما د خنہی د اوریل دے جانان

خہ اوکرم خدایہ وس مہی نہ رسی بے وسہ یمہ
زما چہی بدی شی د ہغو سرہ تل دے جانان

پہ سپینہ خولہ راتہ خوہے پستے خبرے کوی
موقع تہ گوری پتہ پہ زپہ کنبہی راتہ غل دے جانان

زما پہ ہرہ قربانی باندے ئی پنبہی رابنکلے
نن چہی بنائست د غیر غمازود محفل دے جانان

اکملہ نہغ ورتہ کتے نشم بوہنہرہ مہ زہ
اوس د پخوا پشان جانان نہ دے بدل دے جانان

يو خوا پښتو بل خوا جانان دے خدايه څه به کپړی
مقابله ده امتحان دے خدايه څه به کپړی

بل خوا رقيب دے په هېڅ شان د جار وتلو نه دے
راسره سم په ضد روان دے خدايه څه به کپړی

دومره د مينې په انجام د ښکلو پوهه شومه
سود پکښې نشته دے تاوان دے خدايه څه به کپړی

يکتها ناست يم څوک مې چغے فریادونه ناوړی
دشته ده خوشے بيابان دے خدايه څه به کپړی

چې دوست دوښمن خپل او پردے پکښې څوک نه پېژنی
په داسے حال کښې خو ژوند گران دے خدايه څه به کپړی

يوړم په مخه د وهمونو گومانونو تېرو
اکمل په يو دوه کښې حيران دے خدايه څه به کپړی

د مغرور اشنا دیدار ته
 چي څنگ لارم داسے راغلم
 زړه مې نه کپړی بل وار ته
 چي څنگ لارم داسے راغلم
 نن مې بیا دواړه لاسونه
 په ازغو سوری سوری شو
 په سپرلی کښې هم گلزار ته
 چي څنگ لارم داسے راغلم
 زړه مې نه غوښته ملگرو
 ما سودا پکښې وټه کړه
 ددے ښار هر یو بازار ته
 چي څنگ لارم داسے راغلم
 تگے تگے نا امیده
 ترارے ترارے وچي شونډه
 هغه شوم ساقی میخوار ته
 چي څنگ لارم داسے راغلم
 یو نظر ئې د وفا هم
 خلقه بیا په ما وټه کړو
 ستم گراو جفا کار ته
 چي څنگ لارم داسے راغلم

خه به جوړ شمه يارانو
 زه اکمل د لپونتويه
 په کلونو پس هم يار ته
 چې څنگ لارم داسه راغلم

څنگه چې وم هغسې يم تروسه
 ستا د يادونو دارو خورم تروسه
 خيالي تصوير دې په زرگي کښې جوړ کړم
 هسې پرې ځان مشغولوم تروسه
 ماته چې پل په پل ازغی خوروی
 گلان په هغه چا شنم تروسه
 سره د پوهې په ځان نه پوهېږم
 په تاد سر بازی ترم تروسه
 شپه لاره تېره شوه صبا اوختو
 د راتلو لارم دې څارم تروسه
 تا چې د قسده په دروغه کړی
 هغه وعده رښتيا گنم تروسه
 څومره ساده يم زه اکمل لپونې
 چې ستا په سر شرطونه ږدم تروسه

خير دے که تا بانده زما خبرے بنے نه لگی
په مایه ستا نه د بل چا خبرے بنے نه لگی

خوک چي د خلقو نه نفرت کړی مینه نه پېژنی
په هغوی خود د مئیتیا خبرے بنے نه لگی

لکه ماشوم اوس بلد شوم د ژړا سره یم
رابانده ځکه د خندا خبرے بنے نه لگی

زه چي جانانه کله ستا د خولې خبرے ناوړم
بیامې په زړه ددے دنیا خبرے بنے نه لگی

زه د هغو خلقو خبرو ته غوږ څنگ اونیسم
چي پرے زما د لېونتیا خبرے بنے نه لگی

د پنجابی او د سیندهی نه گیله څنگه او کرم
چي په پښتون د پښتونخوا خبرے بنے نه لگی

اکمله زړونه اوس د کاڼو دی د غوښو نه دی
پرے د فریاد آه و ژړا خبرے بنے نه لگی

چينے

اوبه ئي تڪے سپينے بنے خوبے رھے رھے دی
په غرونو کبني زمونڙه پيدا کرے خدای چينے دی

(۱)

اوبه ئي تڪے سپيے خوند کبني زياتے له گبينه
صفا په غورخنگونو رابهپري د تنگينه
موسم د پشکال کبني تماشه ئي ده رنگينه
غمونه اندپبني به ده بهر شي د زرگينه
د خدای د قدرتونو لوءے نخبنے نخبانے دی
په غرونو کبني زمونڙه پيدا کرے خدای چينے دی

(۲)

آباد چي پشکال وي نو په درز کبني رابهپري
د کلي ماشومان په مخه زغلي خوشحالپري
د يو د بل د ضده په لامبلو نه مرپري
توپونه وهي ډنډ ته يو د پله مخکبني کپري
ملگرو خه عجبے تماشے او نندارے دی
په غرونو کبني زمونڙه پيدا کرے خدای چينے دی

(۳)

کچه غونده غرمه کښې یا په وخت د مازیگر کښې
حیران به شخ که خلقو ته دے اوکتل په غر کښې
یاران ټولی ټولی ورته روان وی په چکر کښې
خالص لکه میلے چې لگېدلے وی اختر کښې
په غاړه د ډنډونو محفلونہ د مزے دی
په غرونو کښې زمونږه پیدا کرے خدای چینه دی

(۴)

د کلی سره خوا کښې ور مے ډنډ د جینکو دے
دویم بیا کُلپی ډنډ دے دغه لا د تماشو دے
درېم چرگانو ډنډ دے ور پسه بل د سر و دے
پنځم د ټولو لومے ډنډ مشهور په گناو دے
گاهې دے هیره مه شه پرے اوبه چپے چپے دی
په غرونو کښې زمونږه پیدا کرے خدای چینه دی

(۵)

گاهې بانده اوبه داسے په زور کښې راځی ښکته
چې خلقت قدرتی ورته رپړی د هیبته
د سپینو پاغونو د پستان لیدے شی خوبصورتہ
په سر بانده ئې لار د تلو راتلو شته دے اوچته
شور څه دے د اوبو خود دریاب خوږے نغمے دی
په غرونو کښې زمونږه پیدا کرے خدای چینه دی

(۶)

نور هم وارہ ڊنڊونہ ورپسے شتہ دے بے شمارہ
خاص کڙی دی لامبلو له سرو د خان دپارہ
پردہ ئے ترے تاؤ کڙے وی د گتھو مزبدارہ
کہ چاله مہلمانہ یاران دوستان راشی د بارہ
د برہ سر یخ د لاندے سمع خان خان له دہرے دی
پہ غرونو کنبی زمونڙہ پیدا کڙے خدای چینے دی

(۷)

د برہ سر یخ د لاندی لوی وارہ جمع بلا شی
پخپڙی غونبے روڙے خلق ٿول پہ مشغولا شی
چرگان پکنبی حلال شی لائے بنہ مزا پیدا شی
ورغومی پکنبی ہم وی مہلمانہ چڙی د چا راشی
پہ سوری ورته ناست وی قدرتی گتھ پرتے دی
پہ غرونو کڙی زمونڙہ پیدا کڙے خدای چینے دی

(۸)

پخلی ورپکنبی کڙی وی هر چا د خپلے خوبنے
پہ سوری ورته ناست وی کہ څوک روڙے خوری کہ غونبے
اوبہ د څنبو دپارہ د چینو نہ راوڙی یخے
نیولی دی نپزو ڊنڊ ددے ٿولو چینو مخے
مثال یی چرتہ نشته دے خو لڙے ورځے شیے دی
پہ غرونو کنبی زمونڙہ پیدا کڙے خدای چینے دی

مثال ئي چرته نشسته دے پکار ئے احترام دے
 د سوات معلم جبه ده که بحرین دے که کلام دے
 بنائسته د فضاگت که مازیگر دے که ماہنام دے
 هم داسے مرغزار کنبی زپه رابنکونکے انتظام دے
 دا تبول به ترے لوگے کرم زما غرونه که درے دی
 په غرونو کنبی زمونږه پیدا کړے خدائے چینے دی

منم چې په دنیا کنبی که بادشاه دے که فقیر دے
 تر غوږو رسېدلے د هر چا دغه تقریر دے
 متل دے وائی خپل وطن هر چا باندے کشمیر دے
 اکمله لېونیه خدای د هر چا سبب گیر دے
 دے صبر پرے پکار چې د چا څه قسم حصے دی
 په غرونو کنبی زمونږه پیدا کړے خدای چینے دی

هله زر کوه جانانه سامې لاره
 په سلگو سلگو کنبی را کړه راته غاره
 په سرو شونډو دے شروع سورت یسن که
 ما دپاره بخانه د خدایه غواره
 چې روښانه مخ د خدائے حضور ته لار شم

پہ کفن مہی یو خو او بنکے تویے کہ ژارہ
 جفا گانے بہ دے تولى درتہ معاف کرم
 چہی دا یو نہکی دے وی راتہ ولاہ
 زرہ بہ چرے د اکمل ورتہ سپین نشی
 ما او تا چہی دلته شوک بیلوی دوارہ

جنگونہ مہ کوی

کہنی پہ قلاہ پستنو جنگونہ مہ کوی
 ہبخ بہ ترے جوہ نہ کرے لبونو جنگونہ مہ کوی

(۱)

کہنی پہ قلاہ د جنگونو نہ جوہ پری خہ
 ہسے د شرونو فسادونو نہ جوہ پری خہ
 خپلو کہنی د یو بل د قتلونو نہ جوہ پری خہ
 دے د خناورو د خویونو نہ جوہ پری خہ
 بدی بنکاری نور لکہ د سپو جنگونہ مہ کوی
 کہنی پہ قلاہ پستنو جنگونہ مہ کوی

(۲)

خو پورے به خپلو کښې يو بل باندې رانښتی ئیے
وینم چې د خلقو د نظره هم پرېوتی ئیے
ختم شوی کم عقلو دا د چا په خوله تېروتی ئیے
چل د وتونه درخی اوس ښه پکښې کېوتی ئیے
بس دے نور په پولو په پتو جنگونه مه کوئ
کښی په قلاړه پښتنو جنگونه مه کوئ

(۳)

خان مو په تاوے ماوے لفظونو باندے ختم که
مال مو په تانو او تحصیلونو باندے ختم که
ژوند مو څه به ځایه په جېلونو باندے ختم که
تاسو خپل عزت په دے چلونو باندے ختم که
دا خو سریتوب نه دے سرو جنگونه مه کوئ
کښی په قلاړه پښتنو جنگونه مه کوئ

(۴)

نن چې په خپل جهل کلک ولاړی خطائی کوئ
دا خو مو د خپل راتلونکی نسل تباہی کوئ
تش شرونه نا ژوبلے مرگونه سپوائی کوئ
بیا چې لا په یو بل د دروغو گوائی کوئ
وړک به شی په ضد او په پښتو جنگونه مه کوئ
کښی په قلاړه پښتنو جنگونه مه کوئ

(۵)

تہر دے وی پہ ہیر باقی وعدہ پہ صداقت اوکری
یو بل تہ تر غارہ وژی مینہ صحبت اوکری
مشر لہ عزت پہ کشرانو مو شفقت اوکری
لمسے د چا مہ اوری پہ دے تکی غیرت اوکری
کور کبھی پہ خبرو دورو جنگونہ مہ کوئی
کبھی پہ قلا رہ پبنتنو جنگونہ مہ کوئی

(۶)

یہ خلقو دا خہ کوئی خیل خان پوہہ پہ پتہ کری
لاسو کبھی راپورتہ کری قلم توپک ترے بنکتہ کری
خان بھر د علم پہ رنہاد جہالتہ کری
مہ گرمہ وی نور خلق خانونہ ملامتہ کری
خیلو کبھی پہ لمسود پزدو جنگونہ مہ کوئی
کبھی پہ قلا رہ پبنتنو جنگونہ مہ کوئی

ما بانده داسے کو دے کپری جانان
ملگرو هر خه رانه وپری جانان
مرگ ترے نه بنه دے داسے ژوند خه کوئم
چپي د رقيب په خوله مپي شپري جانان
لاس يپي زما مخکينبي په بل و اچول
ورغلي زخم مپي راسپري جانان
پوره مپي نه شو ارمانونه د زړه
دغسے پاتے کپره نيمگپري جانان
وايم دے خپل خان سره خه چل او کپرم
ډپر سترے کپرے يم زړه ستپري جانان
لکه د خوړد غونډو کاڼو په شان
د برغو لاسونه مپي رغپري جانان
دا په خوراشو سبو چا عادت کة
زما د لئونگ او د سرگپري جانان
اکمله نن ئے راته نيت بنه نه دے
چپي مپي د لاسو پښو نه تپري جانان

په دغه غمجنه ټولنه کېنې ژړل اسان دی؛ خو دغه ژړغونى خلك خندول
ډېر گران كار دے.
ولې اكل هغه زورور لېونې دے، چې دغه گران كار تر سره كوى او د
رسولو په جوړېې سر ته رسوى.
په دغه ټولنه کېنې د خوشه... حالو خورولو او ددغې ټولنې د سمون دپاره
همدغسې زورور لېونى پكار دى، چې وړان ته وړان او سم ته سم دم
وئيلى شى او د خلكو خندولو هنر هم ورخى.
ددغه لېونى دى ډېر عمر او بڼه صحت نصيب شى، چې د توان او توفيق
خخه ئې دغه قام او دغه ټولنه پوره پوره گټه پورته كړي.

صاحب شاه صابر